National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A 0N4

B103/H29/6

National Library
Bibliothèque Nationale

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

25 1952

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 30 (2437) XXVI aastakäik | Teisipäeval, 6. detsembril 1977 — Tuesday, December 6, 1977 | Üksiknumbri hind 25 cents

Inglise sõjavägi Bermudale

Mustade rahutused põletamistega ja röövimistega

HAMILTON, Bermuda — Bermuda saarestiku pealinnas Hamiltonis toimusid möödunud nädala lõpul suured mustade meeleavaldused ja rahutused pärast seda kui kohtuotsuse põhjal hukati poomisega kaks mustanahalist mõrvarit. Rahutuste mahasurumiseks ning korra ja rahu säilitamiseks saatis inglise valitsus Bermuda kuberneri palvel lennu teel saarele 250-mehelise sõjaväe üksuse.

Bermuda politseijõud ei suutnud enam omal jõul korda luua kui noorte mustade jõugud tänavatel ringi jooksid, autosid ja aknaid purustasid ning maju põlema süütasid.

Politseivõimud võitlesid mässuliste vastu pisargaasiga ja neil õnnestus reedel ja laupäeval demonstrantide suuremaid kogunisi laiali ajada.

Arvatakse, et põletatud ja purustatud hoonete näol tõusevad kahjud vähemalt 5 miljoni dollarile. Kuna Bermuda peamiseks sissetulekuallikaks on turism, siis kardetakse, et sellised ülestõusud peletavad turistid Bermudast eemale.

Praegused rahutused toimusid õnneks väljaspool turistide hooaega, kuna Bermudal viibis nüüd ainult 2000 kuni 3000 turisti,

kes viibisid rahutuste ajal hotellides. Kõrghooajal arvestatakse turistide arvu siin kuni 12.000 inimesele.

Bermuda saared kuuluvad Inglismaa ülemvalitsuse alla. Rahvaarvu arvestatakse 55.000 inimesele, kelledest 33.000 on mustad ja 22.000 valged.

RIIKLIK
KAUBAMAJA
RIIKLIK
KAUBAMAJA
VÄRAVAD
AVATUD
VÄRAVAD
AVATUD
VÄRAVAD
AVATUD

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Vabadus ei ole mõeldud ainult Aafrika rahvastele

Balti riikide probleem on praegu maailma poliitilisel areenil üks kummalisemaid küsimusi. Nendele maadele tehtud ülekohus ja nende rahvaste kannatused valmistavad kahtlemata paljudele läänemaailma poliitikutele hingepiina, mida väga kujukalt iseloomustas üks lääne ajakirjanikke, kes nimetas Balti riikide anastamist ja N. Liidu orjuses hoidmist Euroopa häbiplekiks. Kuid see Euroopa häbiplekk on kummitanud nüüd juba 37 aastat ning ühelgi riigimehel ei ole südant ega julgust selle küsimuse rahvusvahelisele foorumile tõstmiseks ning Balti riikidele ja rahvastele nende õiguste taastamise nõudmiseks.

Kuidas Balti riikide küsimust praegu käsitatakse ja nende kolme rahva saatusega julmalt ja hoolimatult zhongleertakse, selgub kõige kujukamalt Austraalia parteide ja valitsuste sammudest. Austraalia eelmine töölispartei valitsuse peaminister Gough Whitlami juhtimisel andis teatavasti Balti riikide annekteerimisele oma „de jure" tunnustuse kuid selle otsuse tühistas Whitlami valitsuse kukutanud liberaalide partei valitsus.

Nüüd mainib Austraalias ilmuv ajaleht „Meie Kodu", et Balti riikide küsimus on kerkinud Austraalia poliitilistes ringkondades jälle prominentselt esiplaanile, mis on arvatavasti tingitud lähenevatest üldvalimistest, mis on ette nähtud 10. detsembril. Balti riikide probleem tõsteti üles Austraalia föderaalparlamendis 8. novembril, mil üks parlamendiliige päris valitsuse esindajalt, milline on valitsuse suhtumine Balti riikide annekteerimisele „de jure" tunnustuse andmise küsimuses.

Väisminister Peacock tähendas sellele küsimusele vastates, et Austraalia praegune valitsus tühistas töölispartei valitsuse poolt antud „de jure" tunnustuse Balti riikide annekteerimisele ning liberaalide partei poliitika ei muutu ka pärast 10. detsembrit toimuvaid üldvalimisi. Kuid samal ajal on karta, et töölispartei võimule tulekul võidakse jällegi anda „de jure" tunnustus Balti riikide annekteerimisele ja inkorporeerimisele. Selliseid kartusi kinnitab eriti töölispartei peasekretäri David Combe kiri ühele balti rahvusgrupi tegelasele, milles mainitakse, et Balti riikide „de jure" mittetunnustamine on rumal enesepetmine. Selle kirja põhjal võib järeldada, et töölispartei poliitika Balti riikide suhtes pole muutunud ja kui Austraalias tuleb võimule see partei, siis võib oodata, et praeguse valitsuse otsus Balti riikide annekteerimise mitte tunnustamiseks tuleb omakora tühistamisele.

Selline Balti rahvaste saatusega edasi-tagasi mängimine näitab meile eriti kujukalt, millisesse olukorda on Balti riigid sattunud praegusel maailmapoliitilisel areenil ja sel puhul kerkivad paratamatult küsimused — kas need oma iseseisvuse ajal üldise tunnustuse ja rahvusvahelise lugupidamise võitnud riigid ei väära paremat saatust. Kas tõesti ei leidu maailmas jõudu ega riiki, kes tõstaks Balti riikide küsimuse üles Liitunud Rahvaste Organisatsioonis või mõnel rahvusvahelisel konverentsil? Miks balti rahvad on halvemad kui mõni iseseisvuse saanud või iseseisvust taotlevad Aafrika või Aasia riigid, rääkimata sellistest riikidest nagu Uganda? Või tahetakse selle poliitikaga balti rahvaid tõesti muuta niivõrd desperaatseiks, et nad hakkavad tarvitama kroaatide, Moluki saarte ja araabia riikide löögiüksuste taktikat?

Balti rahvad on oma põhilaadilt rahulikud, kannatlikud ja ausad ning nad loodavad, et ka neid ausalt ja siiralt koheldakse ning nende arvel poliitilist pallimängu ei harrastata. Kahjuks peame konstateerima, et balti rahvaste kannatlikku meelt kasutatakse ära selle probleemi kalevi alla panemiseks ja Balti rahvastele enesemääramise õiguse ja iseseisvuse andmise küsimustest kaugelt mööda hiilimiseks. Meie aeg ei ole aga lõppematu ning meie peame tegutsema enne kui Balti riikidesse on saabunud nii palju venelasi, et meile ei ole seal enam eestlaste, lätlaste ega leedulaste enamust. See aeg ei ole enam kaugel ja sellepärast tuleks meil senise palumise asemel hakata nõudma meie õiguste taastamist. Seda nõudmist iseloomustas eriti kujukalt Stokholmis nõukogude oktoobrirevolutsiooni ajal toimunud ikestatud rahvaste demonstratsioonil üks lätlaste plakat, mis kandis pealkirja: „Läti ei asu Aafrikas, kuid ka temal on õigus vabadusele."

K. A.

„Katsume, kas see võti teeb selle ukse lahti."

Millal valmisid küüditamise instruktsioonid

Soome ajaloolase omapärased oletused Eesti anastamise ja küüditamisoperatsioonide analüüsimisel

„Vaba Eestlases" varem ilmunud Soome ajaloolase dr. Seppo Myllyniemi uurimuse kohta „Baltian kriisi 1938—41" tutvustati selle peamist teesi. Selleks oli kontseptsioon, et otsuse Balti riikide annekteerimiseks ja sovjetiseerimiseks ei teinud N. Liit üheaegselt baaside lepingute sõlmimisega, vaid see tehti alles baaside ajastul toimunud sündmuste tagajärjel. Seejuures mainiti ühtlasi, et keskseks punktiks seda teesi toetava allikmaterjali hulgas on asjaolu, et NKVD kindral Serovi instruktsioon küüditamiste korraldamiseks Balti riikidest ei olnud antud 11. 10. 1939, nagu seni on arvatud, vaid hoopis hiljem. Vaatleksime alljärgnevalt vastavat dr. Myllyniemi käsitlust üksikasjalisemalt.

Kindral Serovi instruktsiooni koostamise aja ekslik määramine olenes kõige pealt sellest, et dokumendil endal puudub kuupäev ja et selle dateerimine toimus USA Kongressi poolt loodud nn. Kersteni komisjoni poolt teiste dokumentide alusel. Nimetatud komisjon leidis, et küsimuses peab olema NKVD instruktsioon, mis kannab numbrit 001223 ja millest oli teada, et see anti 11. 10. 1939.

Seejuures jäi komisjonil märkamata, et see kuupäev on vastuolus mõningate instruktsiooni sisuliste asjaoludega. Esiteks sai Serov Julgeoleku rahvakomissariaadi esimeseks abiks alles ühenduses selle organi reorganiseerimisega 1941 alul.

Et kõnesolev tema poolt antud instruktsioon pidi koostatama pärast mainitud reorganiseerimist selgub veel sellest, et ses esineb NKVD kõrval veel nimelühend NKGB.

Mõlemad asjaolud viitavad asjaolule, et kõnesolev dokument võib olla koostatud alles kunagi pärast 3. veebruari 1941, mil toimus NKVD lahutamine kahoks rahvakomissariaadiks. Järelduseks on, et kindral Serovi instruktsioon pidi antama pärast eelmainitud kuupäeva, ja et dokument, mis kannab numbrit 01223 ei saa olla kurikuulus Serovi instruktsioon, mille sisu on teada. NKVD poolt 11. 10. 1939 koostatud dokumendi sisu selle asemel ei ole teada. Myllyniemi arvates käsitles see nõukogudevastase elemendi kohtlemist N. Liidu tolleaegsel territooriumil.

Seletusest selgub, et Leeduga sõlmitud baaside lepingu allakirjutamisele järgnenud päeva ei saa pidada Serovi instruktsiooni koostamise kuupäevaks. Kas sellest asjaolust samal ajal jatkub tõestamiseks, et N. Liidul baaside lepingu sõlmimise ajal puudus kindel kavatsus hiljem teostamist leidnud sammude astumiseks, on hoopis vähem kindel.

Myllyniemi käsitlusest ei selgu, millele toetub tema arvamine, et 11. 10. 39 instruktsioon puudutas ainult N. Liidu tolleaegset maala.

Oleks see nii, siis pruukinuks meil vaevalt selle avaldamist oodata nüüd juba 35 aastat.

Serovi kõnesoleva instruktsiooni tekst avaldati esmakordselt nimelt juba 1942. Ei ole seni võinud märgata, et N. Liidu propagandaasutused osutuksid eriti tagasihoidlikeks nende kahjuks rääkivate asjaolude õiendamisel. Kuigi on võimalik, et see teadmata sisuga instruktsioon räägib nii hirmsatest asjadest, et see avaldamist ei kannata, on teiselt pool samahästi võimalik, et see ühel ehk teisel viisil ikkagi puudutas Serovi instruktsiooniga sama küsimust. On nimelt mõeldav, et 11. 10. 39 instruktsioon algatas aktsiooni, mille tegelikuks läbiviimiseks hiljem juhtnöörid tulid kindral Serovilt.

Dr. Myllyniemi kontseptsiooni, mille järgi Balti riikide sovjetiseerimise otsus N. Liidu poolt tehti alles nn. baaside ajal toimunud olukordade arengu alusel, on nii siis raske pidada tõestatuks. Teiselt poolt ei saa ka eitada selle teatavat tõenäosust. Autor ei esita oma väiteid ka nii absoluutsel kujul kui mulje võib jääda käesolevast kokkuvõtlikust sõnavõtust. Tema väiteks on nimelt, et N. Liidu poliitika baaside ajal oli kahercõpmeline. Samal ajal, kui poliitiline juhtkond tõsiselt näis taotlevat baaside lepinguga loodud olukorra funktsioneerimist, ajasid mõned teised Nõukogude elemendid, eesotsas sõjaväevõimudega, hoopis teistsugust poliitikat.

Nende teiste Nõukogudeelementide baasideaegne tegevus vähendabki dr. Myllyniemi teesi usutavust olulisel määral.

Kuigi on teoreetiliselt võimalik, et N. Liidu poliitiline juhtkond asus sovjetiseerimise teele Balti riikides baaside ajal ilmnenud vaenulikkuse tõttu, vajas see vaevalt pikemat vaatlemist ja kaalumist.

Kui naaber sinu majas vägisi paar tuba okupeerib, ilma nende eest kokkulepitud üürigi maksmata ja kõigele lisaks veel ülbelt ja omavoliliselt käitub, siis võib igatiks ette arvata, et vastumeelseist üürilistest tahetakse esimesel soodsal juhusel vabaneda. Seda pidi loomulikult ka N. Liidu juhtkond ette nägema ja oma tulevikukavad selle järgi seadma.

Peale Leedu presidendi poolt „maakuulajate" Saksamaale saatmise, mis muidugi käis nii baaside lepingu vaimu kui ka kirjatähe vastu, N. Liidul ju Balti riikidele muud konkreetset süüks polnudki panna. Ja olenedes tolleaegseist poliitilistest vahekordadest, ei leia just see ainukene konkreetne süüdistus Balti riikidele 1940 juunis esitatud ultimaatumites üldse mainimist.

N. Liidu umbusaldus Balti riikide poliitika vastu, mis väidetakse olevat toonud kaasa muutuse senises poliitikas, ärkas Myllyniemi konstateerimise kohaselt hiljemalt 1940 veebruaris.

See muutunud poliitika hakkas Balti riikides avalduma märtsi ja aprilli kuudel kohalike kommunistlike elementide tegevuse äkilise elavnemise näol. Eriti markantseks kujunes see sõjategevuse elavnemise järel läänerindel, osutades sellele, et N. Liit on otsustanud likvideerida selle „Trooja hobuse" enne kui Saksamaa läänes käed vabaks saab. Nii kirjutas Izvestia 16. 5:

„Praegused sündmused — Belgia, Hollandi ja Luxemburgi okupeerimine, on jälle korraks tõendanud, et väikeste riikide erapooletus on paljas fantaasia, kui neil ei ole jõudu seda neutraliteeti kaitsta. Seepärast on väikeriikidel väga harva võimalusi iseseisvaina püsimiseks. Kõik väikeriikide arutlused õiguspärasusest ja ebaõiguspärasusest nende ja suurriikide omavahelisis suhteis on ainult naiivsed, kuna sõjas määravad viimased, kas väikeriigid jäävad püsima või mitte".

Kirjutis osutab selgesti, et tolleks ajaks oli N. Liidu otsus tehtud, ja et alles oli ainult selle teostamine.

Kuigi kõnesolevas teoses esitatud kontseptsiooni järgi niisugune otsus langetati mitte varem kui kunagi 1940 veebruaris, on jätkuvalt väga hästi võimalik arvata, et see on üheaegne baaside lepingute sõlmimisega, ja et siis lahtiseks jäi ainult selle teostamise aeg. Koos Saksamaa suurte võitudega läänerindel oli see aeg saabunud. 14. juunil vallutasid sakslased Pariisi ja ööl vastu järgmist päeva kutsuti parajasti Moskvas viibiv Leedu välisminister Kremli ultimaatumit vastu võtma. Eesti ja Läti Moskva saadikud said selle teatavasti päev hiljem, 16. juunil 1940.

EVALD UUSTALU — EPL

Schuschnigg suri

Innsbrucki lähedal Austrias suri 18. nov. omaaegne Austria liidukantsler Kurt v. Schuschnigg 79 a. vanuses.

Schuschnigg sai kantsleriks 1934. a. pärast Dollfussi, kes tapeti natside poolt. Kui Hitleri väed 1938. a. annekteerisid Austria, viidi Schuschnigg koonduslaagrisse. Pärast sõda ta asus USA-sse, töötas professorina St. Louis ülikoolis ja sai 1956. a. USA kodanikuks. 1967. a. pärast oma naise surma, ta asus elama Austriasse.

Kommentaarid

Venelased ei lepi ainult sellega, et nad läänemaailmale puru silma puistamiseks rajavad oma Potjomkini külasid N. Liidu aladele, vaid nad ehitavad neid kirevate värvidega üle tõmmatud pettikke kulisse ka läänemaailma, kus need on siinsetele rahvamasidele kättesaadavamad kui Venemaal ja anastatud riikides.

Üks selliseid kommunismi propageerimiseks ehitatud külasid on Los Angelesis toimuv N. Liidu suurnäitus, milleks reserveeriti linna Convention Center'is suur pindala ja pandi välja igasugust tigi-tagi, eriti rohkel arvul aga Brezhnevi ja Lenini pilte ja kommunistlikku süsteemi ülistavaid loosungeid. Muude väljapanekute hulgas oli isegi ka neli maali eesti kunstnikelt Viive Tolli'lt ja Marje Yukosinovilt ning suur pilt piiskop Toominga ordineerimisest, millega tahetakse alla kriipsutada okupeeritud Eestis valitsevat „usuvabadust".

Venelaste propagandaoperatsioonid ei arenenud siiski nii ladusalt juutide ja teiste etniliste gruppidega kui tavaliste ameeriklastega, kuna etnilised grupid, eriti raudeesriidetagusse päritoluga ameeriklased, korraldasid vene näituse avamise puhul demonstratsioone ja juudi organisatsioonid organiseerisid vastunäitusc, kus paljastati N. Liidu propagandavõtteid.

Kuna näitus toimus detente poliitika raamides ja Washingtoni sõbralikul vastutulelikkusel ja heakskiitmisel, siis olid vene tegelased häiritud nende vastu suunatud aktsioonidest. Nii mainis vene kaubandusliku esinduse juhtiv tegelane Sergei Mortumov, et talle ei meeldi sellised demonstratsioonid ja vastuaktsioonid ning N. Liidu kaubandus- ja tööstuskoja abipresident Vladimir Pletnev kurjustas, et vene võimud keelasid kõik demonstratsioonid kui Ühendriigid korraldasid Moskvas möödunud aastal oma riigi 200. aastapäeva juubelinäituse. Pletnev mainis kibedusega, et kõik see, mis juhtub Los Angelesis väljaspool vene näituseruume, ei vähenda N. Liidu prestiizhi, küll aga mõjub see allakiskuvalt Los Angelesi linna ja Ühendriikide prestiizhile. Ja siis pidas Pletnev vajalikuks veel alla kriipsutada kui kasulik on ameeriklastel venelastega oma kaubavahetust suurendada. Ta läks isegi nii kaugele, et tema arvates ei tohiks inimõiguste küsimused mõjutada Ühendriikide—N. Liidu vahelise kaubavahetuse arengut.

Pletnev jättis nimetamata, et N. Liit ja teised kommunistlikud riigid võlgnevad Ühendriikidele ja teistele läänеriikidele neile saadetud kaupade ja masinate arvel juba 40 miljardit dollarit ja keegi ei oska ennustada, kas seda raha kunagi tagasi maksetakse. Kuid venelaste näitusel oli oma teatud menu — Ühendriikide ärimehi oli saabunud suurel arvul vene tegelastega suhtlema ja sidemeid otsima.

(Järg. lk. 3)

Lääne-Saksamaa pangad kardavad terroriste

BONN — Lääne-Saksamaa võimud kardavad, et Baader-Meinhofi terroristide punaarmee hakkab suuremas skaalas pankasid röövima, kuna mõned tunnusmärgid lasevad oletada, et bandiidid kannatavad rahapuuduse all ja nende põrandaalused allikad on politsei suurema valvsuse tõttu kokku kuivanud. Kuna on karta, et terroristid hakkavad röövima neid isikuid, kes pankadest suuremaid summasid välja võtavad, siis makstakse selliseid summasid välja ainult erikokkuleppel ja pärast pankade regulaarsete töötundide lõppu. Politseivõimud mainivad, et tööstur Hans-Martin Schleyeri küüditamise ja mõrvamise operatsioon läks gangsteritele maksma 100.000 dollarit, kuna nad kasutasid küüditamisel kuut eriautot ning üürisid Kölnis mitu maja oma kavatsuste läbiviimiseks.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

16. ja 11. dets. on valvearstiks dr. A. Peters, tel. 766-7611.

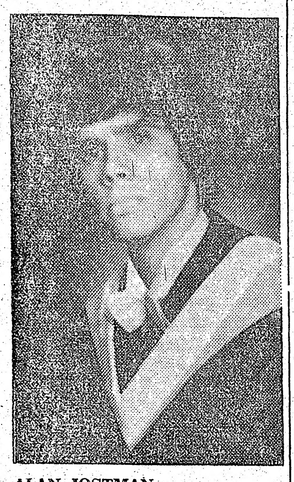

ALAN JOSTMAN

Sünd. 1955. a. St. Catharines'is. Lõpetas 1977. a. Brock ülikooli 4-aastase kursuse Honours Bachelor of Business kraadiga administratsiooni alal. Kavatseb edasi õppida M. A. kraadi saavutamiseks Torontos.

Ilmus nr. 99 — Talv

Triinu

Müügil „Vaba Eestlase" talituses

Üksiknumber $1,25

Aastatellimine 1978. a. $6.00

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

Dollari pärast võib ju alati tantsu lüüa — kasvõi vanakuradi vanaemaga!

*

Ida-Saksamaa kommunistliku partei juhid elasid üle suure shoki kui ühe vabriku töölised Ida-Berliinis esitasid nõudmise, et üks osa nende palgast tuleks maksta kõvas valuutas — Ida-Saksamaal tagaotsitud ja hinnatud Lääne-Saksamaa markades.

Sellise omapärase nõudmise põhjuseks on olukord, et Ida-Saksamaal müüakse paljusid kvaliteetkaupasid ainult Lääne-Saksamaa markade ja teiste kõvade valuutade eest. Sellest tingituna on Ida-Saksamaal tekkinud arvamine, et ida margal ei ole vajalikku ostujõudu ning et „tõelise" rahana tuleb võtta Lääne-Saksamaa marka.

Kuna lääne markasid on ainult suurematel parteitegelastel, siis moodustavad nemad kõrvuti turistidega nende kaupluste ostjaskonna ning tavaline Ida-Saksamaa kodanik peab nendest kauplustest läänemarkade puudumisel kaugelt mööda minema. Milline vahe valitseb kõva-valuuta Intershops'ide ja tavaliste kaupluste vahel nähtub juba sellest, et kõva-valuuta kauplusest on võimalik osta head kohvi 10 lääne-saksa marga (umbes 4 dollarit) eest kuna tavalises kaupluses maksab viletsa kvaliteediga kohvi ameerika dollaritesse ümber arvestatult 28 kuni 32 dollarit nael.

Partei peasekretär Erich Honecker katsus ühes oma kõnes töölisi rahustada, mainides, et need eririd on rajatud välisturistidele Kuid kõigile ida-sakslastele on selge, et need ärid teenivad ka välisvaluutaga varustatud parteitegelasi, mille tulemusena ka Ida-Saksamaal on tekkinud kahest klassist koosnev sotsialistlik ühiskond, mis on juba kauemat aega eksisteerinud N. Liidus ja mõnes teises kommunistlikus riigis. See on ühiskond, kus parteiliikmetele avanevad kõik majanduslikud võimalused ja neile on kättesaadavad paremad välismaa kaubad, kuna tavaline kodanik on jäänud kogu selle parteimeeste ilusa elu pealtvaatajaks ning peab leppima käpa imemisega.

AMI

Suuri muudatusi võistlusvõimlemise võistlustel

Evelyn Koop viibis Itaalias rahvusvahelisel võimlemisliitude konverentsil

Kanada esindajana viibis Itaalias Roomas toimunud rahvusvahelisel ülemaailmsel võimlemisliitude konverentsil Kanada Moodsa Võimlemise Liidu president Evelyn Koop, kellel õnnestus sellel konverentsil läbi viia mitmeid uuendusi, mis mõjutavad rahvusvaheliste võistluste tulemusi. Evelyn Koop mainib „Vaba Eestlasele", et nädalapäevad kestnud konverentsil kohtusid 53 riigi esindajad ning mitme küsimuse arutamisel oli märgata ka raudeesriidetaguste riikide poliitilisi kombinatsioone.

Kuna Evelyn Koop kuulub maailma võimlemisliitude täidesaatva komitee koosseisu, siis on tal võimalik selle kaudu oma ideesid esitada ja neid läbi viia. Seekordsel konverentsil õnnestus tal rakendada oma ettepanekut, mille kohaselt võistlusvõimlemise võistlustel vähendataksе akrobaatilisi elemente ning lubatakse kasutada ainult kolme sellist elementi.

Selle ettepaneku, mis sai konverentsil kahe kolmandikulise koosolejate toetuse, esitas Evelyn Koop põhjusel, et läänemaailma amatöörvõimlejad ei suuda võistelda raudeesriidetaguste riikide elukutseliste võimlejatega,

kes põhjaliku ja pideva treeninguga on võimelised esitama selliseid akrobaatilisi ettekandeid, mida läänеriikide võimlejad teha ei suuda ning sellega punkte kaotavad.

Teiseks võeti vastu otsus, et tulevikus esitavad kohtunikud rahvusvahelistel võistlustel oma hindamise tulemused seniste salajaste hindamiste asemel avalikult.

Sellega tahetakse võtta raudeesriidetagustelt riikidelt võimalus ebaõiglaste otsuste tegemiseks ja oma võimlejate soosimiseks.

Selle ettepaneku läbiviimiseks kutsus Evelyn Koop kokku läänеriikide esindajad, kelledelt ta sai hääletamisel vajaliku toetuse. Tema ülesandeks jääb ka vastava ettepaneku väljatöötamine uue hääletamisprotseduuri kujundamiseks.

Kolmandaks suuremaks probleemiks oli suurvõistluste korraldamise küsimus. Praegu toimuvad iga kahe aasta järele sportliku võistlusvõimlemise alal maailma meistrivõistlused, kuid nende võistluste vahepealsetel aastatel korraldavad Euroopa riigid oma meistrivõistlused, milledest teiste kontinentide võimlejad jäävad eemale.

EVELYN KOOP

See on teiste kontinentide **võimlejatele suureks tagasilöögiks, kuna Euroopa võimlejad on pidevalt treeningus ning uute võimlejatega on võimalik tutvuneda ka kohtunikel.**

Sellest puudujäägist pääsemiseks otsustas konverents Evelyn Koop'i ettepanekul kahe kolmandikulise häälte enmusega korraldada samalaadsed maailma meistrivõistluste vahepealsed võistlused kõigi teiste riikide osavõtul peale Euroopa riikide. Esimene nendest võistlustest toimub Kanadas. Selle otsuse peale tuli Evelyn Koopile Torontosse protest Iraagist, kes teatas, et ta ei võta nendest võistlustest osa kui Iisraelile antakse võimalus oma võimlejatega esineda.

Kõrget rahvusvahelist poliitikat oli märgata ka mõne teise küsimuse arutamisel. Nii näiteks üritas N. Liidu blokk Lõuna-Aafrika väljaheitmist Rahvusvahelisest Liidust, tuues ette, et Lõuna-Aafrikas aetakse rassipoliitikat.

Lõuna-Aafrika esindaja vastas sellele, et tema riigis ei ole spordiliikumises mingisugust rassipoliitikat ning mustad ja valged esinevad koos kõigil võistlustel ja kuuluvad samadesse meeskondadesse.

N. Liidu bloki väljaheitmise ettepaneku poolt hääletas 16 riiki, kuna sellele vastu oli 24 riiki, millega raudeesriidetaguste riikide poliitiline ettepanek tagasi lükati.

Konverentsil võeti vastu ka otsus, mille kohaselt järgmised maailma esivõistlused sportlikus võistlusvõimlemises peetakse Inglismaal 1979. aastal.

Rootslased KGB küüsis

Nelipühilased üritasid N. Liidust mitmesuguste materjalide väljatoomist

STOKHOLM (EPL) — N. Liidus vangistatud ja nüüd vabastatud rootsi nelipühilased Bengt Sareld ja Nils Erik Engström on andnud pressikonverentsi ja rääkinud oma läbielamistest mh. KGB taktikast nende psüühhiliseks murdmiseks. Nad sõitsid Venemaale selleks, et viia sinna piibleid ja tuua sealt välja kirjalikke materjale nelipühilaste olukorra kohta.

Nende endi arvates sai neile saatuslikuks auto, mida oli juba korduvalt sõiduks kasutatud, kuna sel oli olemas salalaegas materjalide jaoks. N. Liitu viisid nad kaasa 180 piiblit.

Väljatoodud materjal käsitleb usu tagakiusamisi N. Liidus.

Seal olid ka 350 väljaränната soovijate kirjad koos aadressidega ja fotodega. Suur osa materjali oli saadud Anatoli Vlasovilt Moskvast.

Nelipühilased arvavad, et kui lääne massimeediumid esitavad juhtunu küllaldaselt silmapaistvalt ja protesteerivalt, siis nõukogude võimud ei hakka taga kiusama nelipühilasi.

Sareldi sõit N. Liitu oli kuues. Nad olid Engströmiga omavahel kokku rääkinud, mida vastata, kui neid kimbutatakse. Aga KGB lahutas nad kohe ja neil oli väga raske vastu panna pikkadele ülekuulamistele ja psüühhilisele survele, mille puhul ähvardati neid 7-aastase vanglakaristusega. Näidati perekonnapilte, mis neil jälle käest ära võeti.

Taktikasse kuulus „kurjade" ja „heade" ülekuulajate vaheldumisi tarvitamine.

Pärast kahe nelipühilase vangistamist järgnes arreteerimiste laine üle kogu N. Liidu.

Piibel maksab N. Liidus mustal turul praegu umbes 100 rubla. Slaavi misjon kavatseb nüüd organiseerida, et igal kogudusel N. Liidus oleks vastav sõberkogudus Rootsis, kes katsuks neid varustada piiblitega.

Anatoli Vlasov Moskvas on öelnud lääne ajakirjanikele, et mingeid KGB lubadusi ei saa usaldada. Pärast rootslaste arreteerimist on teostatud korterite läbiotsimisi Tallinnas, Leningradis, Moskvas ja Kiievis. Moskva ligidal on suletud sajalane jumalateenistuste sissemängimisstuudio.

Paljud neist, kes soovisid välja rännata ja kelle nimed olid rootslaste käes, on üle kuulatud.

Rootslasi ei ole Vlasovi arvates kohtu alla antud, kuna venelased tahavad alal hoida häid vahekordi rootslastega. Vlasov pole üldse teadnud rootslaste õigeid nimesid, nad olid temale „Stefan" ja „Erland". Vlasov on väga tänulik Slaavi misjonile, kuid ta väidab, et rootslased ei teadnud tegelikult, mida nad oma Venemaal käiguga riskisid.

Nora-Mall Kerson Toronto Sümfoonia Noorteorkestris

Laupäeval, 17. dets. kell 8 õhtul annab Toronto Sümfoonia Noorteorkester jõulukontserdi Toronto Ülikooli Muusikafakulteedi MacMillan teatri saalis. Kavas on Schuberti Rosamunde-Ouverture, Grieg'i Holbergi süit ja Holst'i Planeedid.

Orkestris mängib kaasa juba kolmandat aastat Nora-Mall Kerson, kes hiljutisel võistlusproovil valiti orkestri assistent-kontsertmeistriks.

Pääsemeid kontserdile ($2.00) on võimalik saada EKK Kontsertbüroo kaudu telefonil 485-0141.

„Põrgupõhja uus Vanapagan" soome keeles

Soomes ilmub lähemal ajal Kansan Kulttuuri OY kirjastusel A. H. Tammsaare 100-a. siinnipäeva puhul uustrükk tema romaanist „Põrgupõhja uus Vanapagan". Esimene trükk raamatust ilmus Aino Kaasineni tõlkes 1964. a. pealkirja all „Hornanperään uusi Paholainen" 3000 eksemplaris ning on ammu läbi müüdud.

„Leelo" lõpetas tegevuse

Koorijuht Eerik Purje loobus koori juhtimisest suure töökoormatuse tõttu

Esmaspäeval, 14. novembril toimus segakoor „Leelo" erakorraline peakoosolek, kus käsitati peaasjalikult ühteainust päevakorra punkti — koori likvideerimine. Koosoleku kokkukutsumise põhjustas koorijuht Eerik Purje teadaanne, et ta liigse töökoormatuse tõttu on sunnitud oma ülesandest loobuma.

Likvideerimise küsimus põhjustas elavaid sõnavõtte. Ühelt poolt leiti, et „Leelo" on eesti laulukultuuri propageerimisega noorema generatsiooni hulgas teinud tänuväärset tööd ja seega peaks tema eksistents Toronto ühiskonnas olema mitte ainult õigustatud, vaid hädavajalik.

Teiselt poolt konstateeriti kurba tõsiasja, et huvi „Leelo" tegevuse vastu on viimasel ajal olnud väike, nii liikmeskonna kui publiku osas.

Jõuti üksmeelsele otsusele, et uue koorijuhi otsimisel pole mõtet ja et likvideerimine on tekkinud olukorras ainus loogiline lahendus.

Likvideerimise praktiline läbiviimine kergitas üles uued probleemid, näiteks mida teha koori varadega? Kooril on suur noodikogu, samuti on vaatamata viimaste aastate loiule tegevusele suudetud hoiuarvele koguda kenake summa. Leiti, et oleks ebaõiglane kogutud summasid kasutada muuks kui selleks, milleks nad originaalselt hangitud: eesti laulukultuuri edendamiseks noorte hulgas.

Sellest aspektist lähtununa jõuti kompromissettepanekuni, mis ühel häälel vastu võeti: „Leelo" lõpetab tegevuse, kuid lükkab vormilise likvideerimise kuna kahe aasta võrra edasi.

Kui mainitud ajavahemiku möödudes ei ole leitud võimalust kas uuesti tegevuse alustamiseks või mõne teise samalaadse organisatsiooniga liitumiseks, siis astub peakoosolek uuesti kokku ja otsustab koori varade saatuse. Vahepealseks ajaks valiti koori vara hooldajaks kassa osas Johannes Järvalt, Marta Kivik ja Kadi Kaljuste ning noodikogu osas Eerik Purje.

Lõpuks tänas koori esimees Johannes Järvalt lahkuvat koorijuhti kaheteistkümne aasta vältel tehtud töö eest ja andis koori poolt üle kinkeeseme.

Koorijuht oma lühikeses jumalagajätusõnavõtus tähendas, et ta kunagi varem ühiskondlikul põllul pole teinud midagi nii vajalikku kui „Leeloga" töötades ja avaldas lootust, et tema lahkumine siiski ei tähenda lõppu, vaid uut ja paremat algust.

H. KIRIK
Insurance Agency

KINDLUSTUSED

23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Soomlaste teatrietendus

Ontario Mitmekultuuriline teatripidustus on heaks võimaluseks teiste etniliste gruppide teatrialase tööga tutvumiseks, kuigi neist vaid vähesed on ingliskeelsed. Torontos asuv „The Finnish Social Club Actors" esitasid soome kirjaniku Serpi minevikuainelise näidendi „Peegli tagant".

Lavastajaks oli Anja Karppinen, kes omal ajal oli osaliseks New Canadian Theatre'is mängitud Eduard Vilde „Pisuhännas". Soome teatriharrastajad andsid realistliku lavatüki küllaltki veenva esitusviisiga. Kuigi etendused toimusid kolmel õhtul oli publikut olnud kokku vaid paarisaja ringis. Vastupidi eestlastele, kes teatrit armastavad, näivad soomlased olevat väga ükskõiksed, et hinnata seda suurt tööd mida selletaolise lavastuse kätte õppimine on nõudnud.

Soome näitlejad püüavad siiski edasi, detsembri alul toimub neil näiteseminar, kus üheks lektoriks saabub teatrijuht Soomest ja teiseks on Kanada Eesti Teatri juht R. Andre.

Lätlanna maailma iluduskuningannaks

Londonis toimunud võistlusel maailma iluduskuninganna tiitli saamiseks valtiti 1977. a. iluduskuningannaks Rootsis siindinud lätlanna Marie Ann Stavins. Uus iluduskuninganna on 20 a. vana ja töötab võimlemisõpetajana.

Ajakirjandus uue iluduskuninganna tõelist päritolu ei maininud, nimetades teda rootslannaks.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

	Kanadas:	USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 senti

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada **Free Estonian Publishers nimele.**

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....." ..... 197.... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

ARMAST PALJUKANNATANUD VENDA

ALBERT APOLLO't

sündinud 9. septembril 1907
surnud 21. novembril 1977
maetud kodumaa mulda

Rõhub kivina südamel paratamatus,
elu on tõelikkus — halastamatus.
(Joh. Barbarus)

leinab

ALMA PURRES

KALLIST PEREKONNASÕPRA JA HEAD TUTTAVAT

HILDA KOPPEL'it

mälestavad leinas

JOHANNES KIVINUK abikaasaga
JOHANNES KÕRGEMAA perekonnaga

Puhka rahus!

MÄLESTAME LEINAS

LAINE VANASELJA't

ASTRA ja HEINO TUULMA

ARMAST VENDA, SUGULAST JA TUTTAVAT

JOHANNES VIIN'a

sündinud 8. juulil 1910 Kidastes
surnud 23. novembril 1977 Torontos

mälestavad leinas

ÕED perekondadega kodumaal
ÕDE Torontos
perekond LAENDE
LEIDA ja OTTO PAJUR

RELVAVENDI

ARTHUR HAABLAHE't

surnud Rootsis

dr. HANS HORN'i

surnud New Yorgis

mälestavad

SOOMEPOISID

Avaldame kaastunnet ASTOR VÄHI'le tema õe

LAINE VANASELJA

surma puhul

JÄRTA KAUBER
LEILI PIRSO
ALINE GREENBAUM
AARE GREENBAUM perega

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)

Helistada tel. 489-8811 ● 489-8602

Pühade üritusi Kitcheneris

Nagu see on saanud iga-aastaseks traditsiooniks, korraldab Kitcheneri Eesti Selts ka tänavu laste jõulupuu koosviibimise. Jõuluõhtu toimub pühap., 18. dets. kell 15.00 Seedriorul.

Kavas on jõulukõne Juta Nõmnik'ult, ühislaule ja mitmesuguseid noorte ettekandeid. Peale ettekannete külastab Seedriorgu ka pesueht jõuluvana, kes jagab kinke- ja maiustuspakke kõigile, kes seda äräteeninud on.

Lõpuks on ühine kohvilaud kõigile koosviibimisest osavõtjaile. Kohvilaua eest hoolitsevad K. E. S. juhatuse daamid.

Samuti korraldab K. E. S. ka tänavu Uue Aasta vastuvõtu peo. Pidu toimub 31. dets. Seedriorul, algusega kell 21.00. Tantsuks mängib Georg Iltal'i orkester. Kitcheneri Eesti Seltsi daamide poolt korraldatakse rikkalik õhtusöök, kohvi ja karastavate jookidega. Uue Aasta saabudes vahuvein. Laudade ettetellimine koos pääsmete lunastamisega juhatuse liikmetele kõige hiljemalt 18. dets.

Selts loodab liikmete rohket osavõttu mõlemast üritusest — see oleks ainukeseks tänutäheks korraldajatele nende töö eest.

Eesti keele rekord

NEW YORK (VES) — Ameerikas ilmunud nn. harukordsuste ja erakordsuste raamat „Book of World Records" (1977 väljaanne) loeb ühes osas rekordite hulka ka eesti keele.

Rekorditest keele alal mainitakse, näiteks, et vanim keel maailmas on üks läänesemiidi keel Siinai poolsaarelt, pikimaks sõnaks on üks kreekakeelne liitsõna, mis võtab teatmeteoses oma alla kolm rida. Kõige umbhäälikurohkem keel on kaukaasia ubyx nimelise rahvagrupi keel. Kõige vokaalirikkam keel on üks Kesk-Vietnami rahvagrupi keel, millel on 55 vokaali.

Üheks vokaaliderikkamaks sõnaks on havai keele sõna hooiaioia. Selle tähendust ei anta. Kuid veel omapärasem sõna on eesti keeles ja nimelt „jäääärne", millel on kõrvuti neli sarnast vokaali. Tõlkes öeldakse, et jäääärne tähendab „the edge of the ice" (lk. 200).

VENTILAATORID

lae või seina sisse installeeritud. Moodsad tugevajõulised ventilaatorid vannituppa, kööki või pööningule. — Tel. 762-9190

KIRIKUD

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

III KRISTUSE TULEMISE PÜHA jumalateenistus 11. detsembril. Solist Irene Loosberg.

Uue nõukogu ametisse õnnistamine.

PIIBLITUND kell 10 hommikul. Pühapäevakool. Lastekoori harjutus. Leerieelsed.

CANTATE DOMINO JÕULUKONTSERT 11. detsembril kell 5 p. l. Juhatab Charles Kipper. Solist Estra Väli-Toompuu. Orelil I.-P Korjus. Pääsmeks kirikukorjandus.

IV KRISTUSE TULEMISE PÜHA jumalateenistus 18. detsembril. Vaimulik Orkester Inga-Pia Korjuse juhatusel.

Koguduse JÕULUPUU kohe pärast jumalateenistust.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

MONTREALI PAULUSE EESTI EV. LUTERI USU KOGUDUS
Kirik: 5220 Sherbrooke St. West.
Esimees Ilmar Kurrusk, P. O. Box, 914, Alexandria, Ont. K0C 1K0, tel. 613 525-2321.
Laekur H. Oja, 4505 Powell Ave. Montreal, P. Q. H4P 1E5, tel 733-7950.

JÕULUJUMALATEENISTUS on pühapäeval, 18. detsembril kell 1 päeval.

OTTAWA EESTI EV.-LUTERI USU PAULUSE KOGUDUS
Õpetaja O. Gnadenteich
Kirik: King Edwardi ja Wilbrodi tänavate nurgal

JÕULUJUMALATEENISTUS on laupäeval, 17. dets. kell 5 p. l. Järgneb kohalike organisatsioonide poolt korraldatud jõulukoosviibimine ettekannetega ja jõulu kohvilauaga.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaajaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich.
112 Fallingbrook Rd., Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853.

Laupäeval, 10. dets. kell 5 p. l. JUMALATEENISTUS, millele järgneb koguduse jõulupuu ettekannetega ja kohvilauaga. Laulab Silvi Preem.

JÕULUÕHTU JUMALATEENISTUS on 24. dets. kell 5 p. l.

1. JÕULUPÜHAL, 25. dets. on jumalateenistus kell 1.30.

VANA-AASTA ÕHTUL on jumalateenistus kell 5 armulauaga. Armulauale kirjutada võimalikult enne jumalateenistust.

Käsitööringi jõulu-kokkutulek on esmaspäeval 12. dets. kell 6.30.

Kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
17 Frank Cresc.
Toronto 176
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 11. dets. 3. Kristuse tulemispüha JUMALATEENISTUS kell 11 homm. (vahetatud kellaaeg). Lauluansambel „Säde" — Merike Toomes, Krista Meipoom, Andres Tamm.

Laup., 17. dets. koguduse JÕULUPUU kell 5 p. l. Pühapäevakoolilaste ettekandeid, jõuluvana, kohvilaud.

Pühap., 18. dets. 4. Kristuse tulemispüha JUMALATEENISTUS kell 11 e. l. Kaastegev Enn Kiilaspea perekonnaansambel.

ÕPETAJA KÕNETUNNID igal teisipäeval ja neljapäeval kella 6—8 õhtul kiriku käärkambris.

Eesti Kunstide Keskuse loeng muusika osatähtsusest väikelapse arengus Eesti Lasteaias. Irene Loosberg räägib lastele ja vanematele koos demonstratsioonidega. Orffi rütmiõpetus taotleb ettevalmistust Do-Remi viiuli-õpperingi tööks, millest omakorda on tulevikus kujunemas noorte orkester.

Irene Loosbergi loeng Orff'i lastemuusikast

Laulajatar ja muusikaõpetaja Irene Loosberg esines hiljuti Toronto Eesti Majas loenguga „Muusika osatähtsus väikelapse arengus". Kõneleja mainis, et 1962. aastal korraldati Põhja-Ameerikas esmakordselt kursus Carl Orff'i lastemuusikast. Kursus toimus Torontos konservatooriumi juures. Õppejõud tulid Austriast ja Saksamaalt, eesotsas dr. Carl Orffiga. Samal aastal võeti Orffi lastemuusika Toronto algkoolide muusika kavasse.

Sellest ajast saadik on ka Irene Loosberg töötanud Orff instruktorina Toronto algkoolides.

Loeng juhtis tähelepanu sellele, et muusika osatähtsus on suur iga inimese elus, olgu ta täiskasvanu või laps. Muusika on heli ja rütm, mida hoiab koos löök. Meie viibime kogu aeg helide ja rütmi vallas, sageli pole me selles teadlikud.

Ajastud annavad meile igal haridusalal suurkujusid, kellede vaateid ja juhtnööre me jälgime vastava hariduse saamisel. Lastemuusika õpetamise vallas on Carl Orff üks suurimaid.

Paljudele on ta tuntud värvirikka moodsa komponistina, kuid suur osa tema elutööst on pühendatud nn. „lastemuusikale", mis on üle terve maailma saksakeelse nimega Orff Schulwerk levinud.

Austrias, Salzburgi linnas Mozarteum muusika ülikoolis on Orff'i Instituut, kus õpetatakse lapsi kuid pannakse ka erilist rõhku õpetajate järelkasvu viljelemisele. Dr. Orff nimetab lastemuusikat elementaarmuusikaks, mille lahutamatud komponendid on: liikumine, muusika ja kõne. Väikelapse enda areng alates sünnist on sarnane muusika arenguga: laps tunnetab enne, kui ta intellektuaalselt aru saab.

Dr. Orff läheneb lapsele ühe muusika põhielemendiga — rütmiga, mida laps tunnetab igas oma eluväljenduses, eriti liikumises ja kõnes. Et igal keelel ja igal sõnal vastavas keeles on oma rütm, selles leieme esimese lahenduse, miks dr. Orffi põhimõtted on universaalselt aktsepteeritud.

Tähendab lastemuusikat viljeletakse kohalikus keeles, kohaliku rahva- ja lastelaulude ja värssi-de varal.

Lisaks põhimõtetele, kavandas dr. Orff ilusakõlalised löökinstrumendid. Nendel on lastel võimalus iseenda laulusid ja liikumist või kõnet saata.

Orff Schulwerk on suure tähtsusega eel- või paralleelharidus lapsele, enne kui ta keerulisele täiskasvanu muusikariistale läheneb.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. Rüdmik
P. O. Box 234, Toronto 18, Ont.
Tel. 233-5390
USUSÕNUMI RAADIOJUMALATEENISTUSED igal pühapäeval, homm. kell 9.30—10.00 lainel CHIC-790 kc.

Raadiojutluse teema 11. dets.: „RAHUVÜRST".

Laup., 10. dets. kell 7 õ. PIIBLITUND. Kõneleb dr. M. Leesment.

Pühap., 11. dets. kell 3 p. l. JUMALATEENISTUS. Lauluettekanded, jutlustab G. Pitka.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.,
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühap., 11. dets. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõnelevad A. Turve ja J. Sepp. Laulab segakoor.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
R. R. 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Pühap., 18. dets. kell 5 p. l. PIDULIK JUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Teenivad E. V. Velleso ja E. Lepik. Laulab koguduse laulukoor hr. G. Raagi juhatusel. Solist pr. Erika Solom-Veskimets, orelil prl. Inga-Pia Korjus. Laululehed.

Jumalateenistusele järgneb ühine koosviibimine kiriku saalis.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3—3.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 11. dets. kell 10.15 homm. PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 11 homm. 3. ADVENTPÜHA JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid, noortekoor. Kell 6 õ. VÄLISMISJONI ÕHTU.

Laup., 10. dets. kell 4 p. l. JÕULUJUMALATEENISTUS Keswick'is, Medri kodus, 293 Lake Dr. N.

● Novembri lõpul toimus Rootsi raadio esimeses programmis vestlus Andres Küngi ja hiljuti Eestit külastanud Svenska Dagbladeti toimetusliikme Hans Krooki vahel.

JÕULULAAT
2.—10. DETS.
kella 11—9
85 Emmett Ave., Apt. 1903 Toronto (Jane & Eglinton)
KINKEESEMEID, EHTEID, KÄSITÖID, KUNSTI, „AKRYLIC", „MANIVALDE" puutöid ja palju muud.
Tere tulemast!
Lana Kasak, tel. 248-4676

Uus nõukogu Peetri kogudusele

Nõukogu ja koguduse uueks esimeheks Tiit Tralla

Peetri kogudus Torontos pidas oma täiskogu koosoleku pühapäeval, 27. novembril ning valis senise nõukogu koosseisu asemel, kelle volitused lõppesid 30. novembril, uue nõukogu 63-liikmelises koosseisus, millega nõukogu liikmete arv suurenes seniselt 60-lt 63-le ja seda võimaldamaks nooremate koguduse liikmete rakendamist koguduse tegevusse.

Tooduna tähestikulises järjekorras valiti koguduse nõukogusse järgmised koguduse liikmed: August Alaver, Eduard Aman, Voldemar Egalik, Hugo Elb, Kaljo Haamer, Harry Hiis, Jaan Hion, Elmar Ilves, Kaarel Irs, Karl Jõksi, Eik Järvi, Eduard Kaasik, Kaul Kadak, Paul Kalju, Edgar Kalvik, Johannes Kann, Tarvo Kass, Kalju Kaur, Aleksei Koppel, Eduard Kuuskne, Erdi Käärmann, Konstantin Küng, Enno Lauri, Kalju Leis, Viktor Lepson, August Liivoja, Rein Läte, Rein Lüüs, Edgar Marten, Maido Musta, Eric Männistu, August Naarismaa, Olev Nurmberg, August Nõmmik, Benjamin Onu, Leander Ots, Priit Paas, Endel Paju, Julius Paju, Erich Pede, Aadu Pirnsalu, Georg Poom, Robert Prostang, Feodossi Pruul, Meinhard Põldma, Kaljo Rand, Edgar Ranniste, Kaljo Reidak, Jaan Roos, August Ruusauk, Henn Ründva, Valden Sadul, Richard Sepa, Leonhard Soo, Jaan Soosaar, Enno Tamm, Oskar Tarendi, Andres Tork, Tiit Tralla, Lembit Valter, Ulrich Valvur, Hartvig Vanaselja ja Arveld Voogjärv.

Samal koosolekul andis koguduse esimees ülevaate koguduses toimunud tegevusest kahe täiskogu vaheajal

ning andnud lühikese ülevaate EELK ja selle Konsistooriumi välistegevuse kohta rahvusvahelises ulatuses ning hiljuti toimunud valimiste kohta, peatas eriti Peetri koguduse päevaprobleemide ja taotluste juures. Ta rõhutas, et koguduse viimase aasta peamiseiks püüdlusiks on olnud kaks eesmärki: ühelt poolt viimseist võlgadest vabanemine ja teiselt poolt teise vaimuliku rakendamine. Samaaegselt informeeris ta täiskogu koosolekut, et koguduse ingliskeelsete jumalateenistuste õpetaja S. Otto lahkub omalt kohalt 1. jaanuaril ning koguduse juhatuse otsusega on kutsutud sama tööd jätkama Soome koguduse pastor Aulis Jalonen,

kellest on loota ja oodata, et ta ka Peetri koguduse eesti osas hakkab tööga ülekoormatud õpetaja O. Puhmi abistama, seda enam, et ta valdab mõnel määral ka eesti keelt.

Kolmapäeval, 30. novembril tuli valitud nõukogu oma esimeseks koosolekuks kokku ning valis koguduse põhikirja kohaselt kaheks aastaks kogudusele uue juhatuse, kusjuures juhatuse ja seega ka nõukogu ja koguduse esimeheks valiti noorema põlvkonna tarmukas koguduse tegelane Tiit Tralla ja juhatuse abiesimeesteks Eduard Kaasik ja Rein Läte. Kirjatoimetajaks Oskar Tarendi ja laekuriks Lembit Valter. Teisteks juhatuse liikmeiks valiti Karl Jõksi, Paul Kalju, August Liivoja, August Naarismaa, Olev Nurmberg, Julius Paju, Valden Sadul, Andres Tork, J. Hion. Revisjonikomisjon valiti tagasi endises koosseisus: K. Irs, H. Kivi ja J. Soosaar.

Nõukogu koosolekul andis senine esimees K. A. Kadak ülevaate käigusoleva tegevuse üksikasjade kohta ning soovis uuele nõukogule ja juhatusele edu ja õnne. Lahkuvale esimehele avaldati järgnevais sõnavõttudes tänu ja tunnustust eduka juhtimise eest. Uue nõukogu ametisse seadmine toimub pühapäeval, 11. dets. peetaval jumalateenistusel.

Kalev-Estienne võimlejad Torontost ja Montreali eesti naisvõimlejad esinesid Montreali olümpiastaadionil 27. novembril toimunud Kanada jalgpallivõistluste finaali vaheajal ligemale 60.000 inimesele. Vaatamata külmale (— 10 kraadi Celsiuse järele) ilmale õnnestusid ettekanded hästi ja noored said teenitud kiiduavalduste osalisteks. Kokkuleppe kohaselt lubati võimlemisettekanded CBC televisiooni saatejaama kaudu üksikasjaliselt edasi anda, kuid neid näidati kahjuks vaid üheks hetkeks. Pildil grupp noori Kalev-Estienne võimlejaid Montrealis. Esimene rida vasakult: Karen Viinamäe, Viivi Riis, Heli Kivilaht, Kerry Kalm, Liisa Hess, Karen Vesk ja Heli Oder. Teine rida: Aimi Ilves, Kristiina Greenbaum, Tiina Pajos, Kim Milligan, Tiina Kalle ja Anne Kungla. Foto: D. Pajos

Ainult majanduslik koostöö

Trudeau ja Levesque kohtasid Quebecis

QUEBEC — Quebeci linnas toimus möödunud reedel kauaoodatud kohtumine Kanada föderaalvalitsuse peaministri Trudeau ja Quebeci provintsi peaministri Levesque'i vahel. Mõlemad mehed arutasid koostöövõimalusi majanduslikul alal ja käsitasid ka Kanada ühtsuse säilitamise küsimust, kusjuures nende arvamised läksid aga diametraalselt lahku.

Mõlemate poliitikute vaheline keskustelu kestis ligemale neli tundi ning selle arutluse kestel toonitas Levesque pidevalt,

et tema eesmärgiks on kujundada Quebeci provintsist iseseisev prantsuse keelt kõnelev riik Põhja-Ameerika mandril.

Levesque avaldas ka hoiatuse, et kui Trudeau eelolevatel föderaalsetel parlamendivalimistel välja tuleb ettekanekutega Kanada põhiseaduse muutmiseks, taotledes sellega Kanada ühtsuse säilitamist, siis asub Quebeci seperatistide partei sellele vastu töötama ja sekkub aktiivselt valimiskampaaniasse.

Levesque kinnitas aga hiljem ajakirjanikele, et olukord võib kujuneda hoopis teistsuguseks kui peaminister Trudeau esitab oma ettepanekud põhiseaduse muutmiseks vastavale põhiseaduse muutmise konverentsile.

Levesque kinnitas, et Quebeci separatistide valitsus võtab sellest konverentsist osa ja kaitseb seal oma seisukohti.

Peaminister Trudeau märkis ajakirjanikele, et suur osa nõupidamiste ajast kulutati majandusliku koostöö küsimuste arutamisele. Mõlemad peaministrid olid asunud üksmeelsel seisukohal, et Kanada keskvalitsuse ja Quebeci provintsivalitsus peavad töötama tihedalt koos tööpuuduse ja inflatsiooni vastu võitlemisel.

Aleksis Rannit IGUS-konverentsil San Franciscos

San Franciscos toimus 25.—27. novembrini kuues ICUS (The International Conference on the Unity of the Sciences) konverents. Sellele oli üldteemasks antud „The Search for Absolute Values in a Changing World" (Absoluutsete väärtuste otsingud muutuvas maailmas).

Viimane sellelaadiline konverents toimus aasta tagasi Washingtonis Nobeli laureaadi Sir John Eccles'i juhtimisel ja sel oli selline kordaminek, et andis julguse aasta hiljem järgmise korraldamiseks. Nüüd oli jälle juhatajaks sama J. Eccles, kuna teised juhatusliikmed olid mitmest Lääne-Euroopa riigist ja Ühendriikidest. Kokku oli osavõtjaid umbe 800, nende hulgas kuus Nobeli laureaati.

Konverentsil oli 13 aukülalist, nende hulgas eesti luuletaja, Yale'i slaavi ja ida-euroopa kirjanduse professor ja kuraator Aleksis Rannit. A. Rannit esines „The Social Meaning of Artistic Creativity" (Kunstiloomingu sotsiaale tähendus) sisulises töörühmas ettekandega „Towards a Definition of Poetry" (Otsides üht teatavat poeesia määratlust). Selle kõrval tuleb meenutada, et viiendal Washingtonis peetud ICUS konverentsil A. Rannit pidas ettekande „The Logic of Poetic Symbols in the Age of Science" (Poeetiliste sümbolite loogika teaduse ajastul), mis novembri lõpul ilmus konverentsi materjale sisaldavas koguteoses (leheküljed 329—337), aga on saadaval ka separaatväljaandena.

Tekstiilnäitusi Eesti Majas

Möödunud pühapäeval oli Eesti Majas rahvakogunemine mitme samaaegse, aga üksteist häirimata sündmuse tõttu. Üheks sündmuseks oli väikses saalis toimuv kolme tekstiilalal töötaja ühine müüginäitus. Kui varem tuli St. Catharinesist Torontosse oma kaunite töödega E. Tammemägi, siis seekord oli samast piirkonnast kolm naiskunstnikku, kes oma kaunite töödega tekitasid ruumis ümmiku ja peagi olid seinad hõredaks ostetud.

Suurem arv töid oli Ella Jostmanilt. Tema on kangur kelle tööd peamiselt telgedel kootud ja enamuses väga praktilist laadi, nagu pehmeis värvides kardinariided, laudlinad, lauamatid, hõlmikud (vanast saare murrakust pontshole antud eriti sobiv nimetus). Kuid nende kõrval ka teisi töid, isegi moodne ballikleit ja E. Jostmani oma seljas kantav kleit on oma kätetöö.

Teine esindaja oli Armilde Pihel, kelle tööd olid kaltsu- ja plastikavaibad põrandale; viimaste materjaliks on ta osavalt ja oskuslikult kasutanud pakendeis ja kaubakottides olevat plastikmaterjali. Nende kõrval aga käsitöid rahvarõivaste mustreis, suurekogulised nukud Andy ja Wendy ning oskuslikult erivärvi lõngadega kaetud traadist riidepuud.

Kolmas, Dagmar Pint esitas varrastel kootud kleite ja seinavaipu. Need olid väga maitsekalt valmistatud ja leidsid peagi omale ostjaid.

Kolm tekstiilkunstnikku Lõuna-Ontariost tulid heal ajal aidates lahendada eelolevate jõulukinkide muretsemise probleeme. Kuid samal ajal näidates kui palju kaunist ilutunnet oli neisse töödesse kätketud ning kuidas neile oli mõnel puhul antud eestipäraste motiividega lähedane ilme.

Hamiltoni uudiseid

13. nov. toimus Hamiltoni koguduse näitemüük koos kohvilauaga. Pärastlõuna avas kiriku all saalis üsna rohkesti ja samuti võitjate rõõmsaid nägusid. Dollariliste looside läbimüük oli kiire, kuna laual ja seinal oli palju väärtuslikke võite nii kodukäsitöö, maalide ja muu meeldivaga. Loosimisel olid tegevad pr-d L. Normet, H. Müür ja I. Kaasik. Õhtut võis lugeda õnnestunuks.

*

24. nov. peeti kiriku all saalis Hamiltoni Eesti Skaudisõprade Seltsi peakoosolek. Rahvast oli hõredalt, mille tõttu koosoleku algus lükati edasi poole tunni võrra, mis aga olukorda palju ei parandanud.

Koosoleku avas esimees H. Toomsalu tervitusega neile vähestele, kes olid aega leidnud noorte töö probleemide ja plaanide arutamiseks ja kuulamiseks. Koosoleku juhatajaks valiti ühel häälel A. Kübar, protokollijaks L. Aasma. Rahalised aruanded H. E. Skaudisõprade Seltsilt ja rahvatantsurühm „Kandali'lt" kandis ette H. Toomsalu, „Kotka" skautlipkonnalt — skm M. Pentens ning gaidüksus „Kungla'lt" — ngdr. E. Lindaja. Järgnesid tegevusaruanded H. E. S. S. ja „Kandali" poolt — H. Toomsalu, skautidelt skm. C. Aarlaht ja gaidide tegevusest andis aru ngdr. M. Koger. H. E. S. Seltsi naisringi aruande esitas pr. M. Malberg. Samuti esitati 1977/78. a. tegevuskava, milline näib üsna tihe olevat. H. E. S. S. on kavas pühitseda Skaudisõprade Seltsi 25. aastast juubelit. Seltsi asutamiseks loetakse november 1953. a. Momendil on seltsil 19 peret ja 14 toetajat liiget. Liikmemaksuks jääb endiselt $10.00 perelt ja $2.50 toetajaliikmelt. Rahvatantsu rühmal „Kandalil" on ka kavas märtsis korraldada 20. a. juubeli ball. Kuigi „Kandali" nime all pole juubelit välja teenitud, ometi samade juhtide pr. ja hr. Toomsalu juhtimisel on tantsitud Hamiltonis rahvatantse 20 aastat. Rühma nimetuseks alguses oli „Hamiltoni Gaidide ja Skautide rahvatantsu rühm", milline nimetus muudeti kui liikmeteks polnud enam ainult skautlikud noored. Nüüdsete rahvatantsijate soovil hakatakse ka juba „Esto-80" Rootsi sõiduks raha koguma nädalaste sissekannetega, mis kergendaks tunduvalt aja kätte jõudes Rootsi sõitu noortele.

Valimiste juures suuri probleeme polnud, kuna eelmine juhatus jäi edasi, koosolijate poolt kiitust ära teenides. Ainuke muudatus oli juhatuse kandidaatide juures, kelleks valiti pr. M. Malberg ja hr. A. Himma. Juhatusse kuuluvad: H. Toomsalu, R. Toomsalu, V. Aasa, L. Aasa, M. Suit ja J. Ester.

Lõpetades tänati eelmist juhatust tehtud töö eesti ning sooviti juubeliaastaks jõudu ning edu. Õhtu lõppes Eesti hümniga.

● Oma 30-aastast tegevust tähistas Eesti Üliõpilaskond Lundis (EÜL) peoõhtuga Lõuna-Rootsi Eesti Majas. Sellele järgnes juubelikoosolek Lundi linnaraamatukogu kuuldesaalis ja ball Akadeemilise Ühingu ruumes. Kahest viimasest üritusest osavõtjate arv tõusis üle saja. Organisatsiooni asutasid 1947. a. rühm Lundi üliõpilasi.

Vello Hubeli metsad ja sadamad

Liigse tagasihoidlikkusega korraldas Vello Hubel oma ühepäevase kunstinäituse Eesti Maja kitsas koridoris kuna mujal „polnud enam aset majas". Ka ühekssa aastat tagasi toimus ta esimene iseseisev näitus samas. Pühapäevasel näitusel oli väljapandud 28 tööd, kõik valminud 1977. aastal. Need leidsid hea vastuvõtu, 16-st Kotkajärve motiiviga tööst müüdi 13, lisaks teisi töid.

V. Hubel on kasutanud oma väljendusvahendiks pastellvärve ja erivärvilisi viltsulgi. See on ta töödele andnud tugeva joone ja pehme koloriidi, mis realistlikud maastikud meeldiva ilutundega on tundeküllastanud. Tal on oskust valgust oma töödesse tuua nii, et see suundub sisemiseks soojuseks, pannes elama maastiku kogu perspektiivi ulatuses.

Äsjane näitus jaguneb temaatikalt kahte peamisse rühma. Ühel pool ta Muskoka ja Kotkajärve maastikud koos mõne Lakewoodi ja Long Islandi maastikuga. Teisel pool aga Toronto sadamamaastikud laevadega. Need on segatehnilised tööd, kus domineerib pastellvärv viltsule poolt antud raamistuses. Vahepealsete aastate jooksul on ta loojamaailm muutunud, jõudes Toronto vanade ehituste juurest metsade ja vete lähedusse.

Majadest loodusesse minek pole eriti suur samm, aga sadama kujutlusteni on siiski suur vahekaugus. Kuid V. Hubel seletab, et laevadega on ta olnud põhiliselt seotud juba lapsepõlvest peale, kui ta koolipoisina käis neid Tallinna sadamas joonistamas. Võõraste laevade omapära, võõras keel, see oli emamoodi maailm, mis noort poissi võlus. Aga laevadega on tal olnud sidemeid päratski. Õppides Tallinna Tehnikumis masinachitust, töötas ta oma praktikaaja Tallinna sadamatehastes katelsepana. Hiljem töötas ühe aastal Shelli tankdaevas ja praegu omab loa suuremate paatide juhtimiseks. See laevanduse ja meremehekutse tundmine on tinginud nende õigesti nägemise.

Enne pühapäevast näitust oli ta laevatemaatiliste tööde näitus Toronto kunstikoolis, kus se kujutavkunsti fakulteedi akadeemikute ja asjatundjate poolt sai väga hea hinnangu osaliseks.

Muskoka maastikud on eesti noorte poolt hästi tuntud. Ta viibis seal mõned päevad sügisel ja need ongi sügisrõõmsad maastikud, mil päikesevalgus helgib läbi kirevate lehtede ja annab kogu loodusele tulitseva, sooja ilme. ilma et need kohad oleksid sügiseselt nukrad või mahajäetud.

Küsides, kas järgmine näitus toimub jälle üheksa aasta pärast, ta arvab, et peaks tihedamini oma töid esitama. Tal on kava teha valiku töid kunagisest eesti kaubalaevastikust, milleks osaliselt juba on tellimisi. Ja tuleval suvel kavatseb ta jäädvustada Lakewoodi sealse suurlaagri ajal.

V. Hubeli äsjane näitus oli värvikülluse pilk rakenduskunstnikuna Kanada Kunstiakadeemia liikmeks saanud kunstnikust tema kujutavkunsti poolel. See oli huvitav looduse ja laevade maailm just temale omases segatehnilises väljendusviisis.

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN
281 DANFORTH AVE. Tel. 463-3331

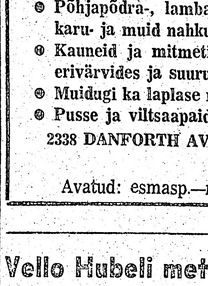

MEIL ON SAADAVAL:
Soome rukkileivad,
piparkoogid, lihapirukad,
kardemonisaiad, jõulutordid,
ploomikoogid, soolalõhe
ja palju muud.
Räägitakse ka eesti keelt.
Andke jõulutellimised varakult, kuid hiljemalt 22. dets.
Ärl avatud pühade nädalal: esmasp. 19. dets., teisip. 20. dets. 9—6, kolmap., neljap., reedel 9—8, laup. 8—12.

ÄRI ON AVATUD JÕULUOSTUDEKS
järgmistel aegadel:
esmasp. — reedeni kell 10—9, laup. 9.30—5.30
PARIM JÕULUKINKIDE OSTMISE ÄRI
SUOMI-AITTA
ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 ● TELEFON 483-6656

Kingad Lääne-Saksamaalt ● Tel. 533-8122
Prantsusmaalt, Austriast
Naiste ja meeste kingad.
Ekstra laiad suurused,
ka jalatoega
Patacsi Shoe Salon
480 Bloor W., Toronto 4, Ont.

THE LAPLAND SHOP

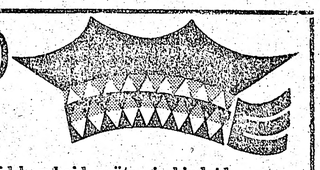

● Suur valik lambanahkseid kasukaid, mütse ja kindaid
● Põhjapõdra-, lamba- (ka autoistmele valmistatuid), samuti karu- ja muid nahku
● Kauneid ja mitmeti kasutatavaid Flokati (põimitud) vaipu, erivärvides ja suurustes
● Muidugi ka laplase riietust ja kinke Lapimaalt
● Pusse ja viltsaapaid
2338 DANFORTH AVE., TORONTO (idapool Woodbine Ave.)
TELEFON 421-2115
Avatud: esmasp.—neljap. 10—6, reedel 10—7, laup. 10—5

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vana
nii linnas kui ka suvilates

EESTI KODUS UURILE ANDA
2 MAGAMISTOAGA KORTER
soodsa hinnaga. Rene Boutique, tel. 961-3030, kodus 439-9464

Värskemad uudised laete „VABA EESTLASEST"

SPORT

Spordiliit asutas informatsiooni-keskuse

NEW YORK (VES) — Eesti Spordiliit Paguluses moodustas oma Informatsiooni Keskuse (ESPI), valides juhatajaks Herbert Lääne, sekretäriks Anne Roolend-Engeli ja abisekretäriks Agu Lääne.

Keskuse ülesandeks on tegevsportlaste, juhtkonna ja spordiorg-idega, andmete kogumine eesti sportlaste ja nende saavutuste kohta.

Ühendust tahetakse pidada ka segaabieludest võrsunud noortega, neid kutsudes eestlaste üritustele. Asutakse ka võistluste ja rekordite tabelite koostamisele, et neid esitada võistlustel, näitustel ja kokkutulekutel. Lisaks andmete kogumisele pagulassportlaste kohta hakatakse koguma andmeid ka kadunud ja surma läbi lahkunud sportlaste ja spordiveteranide kohta. Materjalid tahetakse kasutada eesti sporti tutvustatavateks trükisteks ja albumite koostamiseks.

Et tööd läbi viia, moodustas ESPI oma esindajate kogu, kuhu kuulub USA-st 8, Rootsist 6, Austraalias 4, Inglismaalt ja Lääne-Saksast kummastki 2 esindajat.

Ning neile lisaks esindajad võimalusel Argentiinast, Brasiiliast, Ü.-Meremaalt, Soomest, Taanist, Hollandist Belgiast, Austriast, Shveitsist, Prantsusmaalt, Hispaaniast, Itaaliast ja Islandilt. Kõigiga peab ESPI otseühendust, kusjuures kohapealsed esindajad ise leiavad omale kaastöölised materjalide kogumiseks kõikide spordialade kohta, mida eestlased harrastanud, ka juba minevikus. ESPI aadressiks on: c/o Herbert Laane, 21 Pinewood Dr., Bricktown, N. J. 08723, USA.

ESPI-d majandab E. Spordiliit USA-s, andes sellest aru liidu peakoosolekul. Esindajatevõrgu loomine on ESPI-l käimas. Kui võrk on loodud, tahetakse hakata värvama kaastöölisi igasse maailmanurka kus eestlased kunagi spordiga tegelnud.

Muskoka Loppet 8. jaanuaril

Ontario suurim murdmaasuusatamise võistlus Muskoka Loppet toimub järgmise aasta 8. jaanuaril Port Sidney ja Hidden Valley piirkonnas. Võistluste start on Port Sidneys, mis asub 10 miili Huntsville'i linnast lõuna poolt nr. 11 maantee ääres. Võitlused toimuvad kuues eriklassis 30 km distantsil ja neljas eriklassis 10 km distantsil. Tähtsamaks alaks on 30 km distantsil toimuv võistlus meeste eliitklassile.

Spordiuudiseid kodumaalt

Novembris toimus Tartus, Emajõelinnas sirgunud maailmakuulsa maadleja Georg Hackenschmidti 100. sünnipäeva tähistav võistlus. G. Hackenschmidt oli esimene ametlik amatööride Euroopa-meister (1898) ja hiljem ka elukutseline maailmameister klassikalises maadluses. Ta oli tuntud ka tõstjana ja kehakultuuriteoreetikuna ning suri 1968. Londonis, Inglismaal.

Hiljutised võistlused olid järjekorras üheksandad ja osavõtt võistlustest oli väga elav, kokku 187 sportlast. Juba seitsmendat korda võitis nendel mälestusvõistlustel esikoha Tallinna raskekaallane Heldur Roone. Võitjad olid veel Eesti maadlejaist tallinlased Taivo Pihtjõe ja Andres Septer, tartlastest J. Slobodjanik ja Teet Angerjärv ning Avo Talpas Kohtla-Järvelt.

*

N. Liidu „Dünamo" karikavõistlustel ujumises osutus liblikujumises parimaks tallinlanna Maiu Herzmann. Tema aeg 100 meetris 1.08,7 on Eesti kõigi aegade edetabelis Terje Tomsoni 1.06,51 järel paremuselt teine tulemus, sama koha annab ka 2.29,0 200 meetris.

● Lehed teatasid Zulu kuninga Goodwell Zwelentini viibimisest pulmareisil New Yorgis koos pruudi, Swazilandi printsessi Mantfombiga. Pruutpaar kihlus 1975. a., mis puhul toimus Zulus, Hluhluwe Game Parkis, Safari Lodges koosviibimine. Just samal ajal viibisid samas luksushotellis ja einetasid samal ajal ka Lõuna-Aafrika turismireisi sooritanud eestlaste grupp, mille organiseerijaks oli Linda Dreyman, kes jälgisid huviga värviliste kuninglike kõrguste ja nende nelja sõbra pidulikku einet. Zulu kuningal on printsess 5-daks naiseks.

Energia probleemid tulevikus on komplitseeritud

Toronto Eesti Majas möödunud kolmapäeval Eesti Majandusklubi Kanadas poolt korraldatud loengu-õhtu oleks väärinud suuremat kuulajaskonda, kuna Ontario Hydro soojuse jõuallikate osakonna direktori A. Niitenbergi ettekanne „Energia probleemid ja hinnad lähemas tulevikus" oli ülimalt huvitav ja ajakohane. Referent andis põhjaliku ja asjatundliku ülevaate kõigist energiaallikatest ja nendega seotud probleemidest ning avaldas arvamist, et Kanada ei suuda ennast oma õlivarudega enam varustada paari aasta pärast.

A. Niitenberg mainis, et veejõud Kanadas on juba peaaegu maksimaalselt energia tootmiseks ära kasutatud ning seetõttu tuleb hakata energiat produtseerima sõe-, gaasi-, õli- ja aatomjõujaamade abil.

Sõe osatähtsus energia produtseerimisel on viimasel ajal tunduvalt kasvanud ja tulevikus on oodata veelgi suurema rõhu panemisest kivisõele.

Mis puutub õlisse, siis Kanada ei ole võimeline ennast lähemas tulevikus enam oma õliga varustama, kuid samal ajal on gaasitagavarad tunduvalt suuremad ja nendest jatkub pikemaks ajaks. Tulevikus hakatakse aga erilist rõhku panema aatomijõujaamade ehitamisele,

kuna uraani tagavarad on veel küllaldased.

See on aga võrdlemisi kallis energia tootmise viis kuna aatomienergia jõujaamad lähevad maksma miljardeid dollareid.

Referent kirjeldas ka neid komplitseeritud olukordi, mis tekivad energia produtseerimisel ja selle tarvitamisel ja millede lahendamine nõuab jõujaamadelt suuri pingutusi. Näiteks on praegu õhtul kella 6 ajal elektrivoolu tarvidus kõige suurem ja jõujaamad on viimase võimaluseni ülekoormatud.

Kuid öösel kella 2 ajal on tarvidus võrdlemisi väike ja siis tekib energia ülejääk, mida ei saa kasutada.

A. Niitenberg arvas, et Kanada õlikriisi lähemas tulevikus ei lahenda ka Athabasca õliliivast õli produtseerimine, kuna praeguste väljavaadete juures on õliliivast õli tootmise menetlused väga kallid ja produktsioon väike. Mis puutub näiteks päikeseenergia ning tõusude ja mõõnade kasutamisesse tulevikus energia produtseerimisel, siis on see võimalik, kuid nende mooduste kasutamisele ei asuta praegu sel lihtsal põhjusel, et praegused energia tootmise allikad on odavamad.

Ettekandele järgnesid läbirääkimised.

Kenti ülikool annab õppetoetust eestlastele

Kenti ülikool (Kent State University, Kent, Ohio) pakub eeloleva aasta jaanuarist alates õppetoetust üliõpilasele, kellel on hea eesti keele oskus. Õppetoetuse suurus on $3200 ja see katab kõik väljaspoolt osariiki isiku koolirahad, mis tähendab seda, et üliõpilasel endal tuleb tasuda ainult $115 veerandaastas. Õppetoetust on võimalik saada talve, kevade ja suve veerandiks ning seda on võimalik saada ka väljaspool USA-d elavatel üliõpilastel.

Õppetoetust sooviva isiku ülesannete hulka kuulub eesti materjali kogumine ja katalogiseerimine ülikooli raamatukogu Eesti Kogu (Estonian Collection) tarvis. Sellele lisaks tuleb õppetoetuse saajal perioodiliselt kirjutada teateid eesti ajakirjandusele ja kõneleda eesti rahvusgruppidele. Eelistatakse isikut, kes töötab magistri kraadi või doktori kraadi saavutamiseks mõnel teemal, mis on ühenduses eestlastega või Eestiga.

Asjast huvitatud isikuil palutakse saata eluloo kirjeldus koos lisaseletusega kavatsetava õppeala kohta aadressil:

Dr. John F. Cadzow, Director
Ethnic Heritage Program
119 Bowman Hall
Kent State University
Kent, Ohio 44242

Pensionäride jõulupuu

Pensionäride Klubi jõulukoosviibimine toimub neljap. 15. dets. kell 2.30 p. l. Eesti Maja suures saalis, millest klubi liikmeid külalistega palutakse osavõtta.

Jõulumeeleolu loomiseks palume kaasatuua kinkepakk $1.50—2.00 väärtuses.

JUHATUS

RAAMATUID

müügil	Hind	Saatekulu
„VABA EESTLASE" TALITUSES	$	¢
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Ravimtaimed, 250 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumeliitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Karin Saarsen — Lohengrini lahkumine	4.50	15
„Triinu" üksiknumbreid	1.25	
K. Inno — Tartu University in Estonia	8.50	40
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	4.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	35
Leho Lumiste — Alamuse Andres — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
T. Tamm — Need teod süüdistavad II	5.—	40
A. Käbin — Vaim ja muld	10.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20
RAAMATUID LASTELE:		
Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	50
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

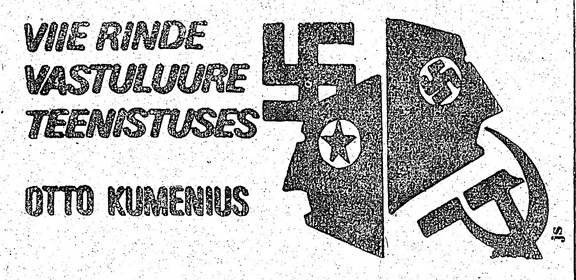

6.

Lõpetades sügava lahkhelilise tundega lõunasöögi, palusin abikaasat, et ta valmistaks mulle mõned võileivad, täidaks termospudeli kohviga ja pakiks kohvrisse lisaks pudeli konjakit ja paki sigarette. Võttes toidupaki palusin, et ta tuleks minuga kaasa. Ta näis kujutavat ette, et ma polnud küllalt söönud ja olin end sellepärast varustanud toiduga. Ma ei seletanud talle midagi, vaid suunasin meie matka Mariankadule, kuhu langevarjurid olid viidud sellepärast, et vastuluureosakonnas ei olnud enam ruumi. Ülikooli teadusmehed veetsid oma elu viimse öö politseijaoskonnas.

Valvur avas meile ukse. Selle järele palusin teda, et ta tooks arestiruumi suletud vangid meie juurde. Seal siis mina ja mu naine istusime paar tundi ja vestlesime inglise keeles Leningradi ülikooli uute keelte dotsendiga. Tema kaaslane oskas ainult vene keelt. Nad nautisid kohvi ja võileibu, maitsesid konjakit ja suitsetasid, rääkides oma kodumaast, samuti kui me rääkisime omast maast. Nad kirjeldasid oma elu ja seda linna, kus nad olid kasvanud ja veel äsja headena tundunud ametikohti. Oli nagu külm tuulepuhang oleks hiilinud väiksesse valveruumi. Oli ebameeldiv mõtelda, et need kaks meeldivat noort meest oleksid homme samal ajal juba surnud. Minu abikaasa muidugi ei aimanudki, et teisel pool lauda istusid mehed, kes nii huvitavalt oma elust rääkisid, olid surmamõistetud. Koju minnes ta ütles:

„Nii meeldivad mehed tuleb kutsuda meile külla niipea kui nad pääsevad vabaks!"

Ma ei vastanud midagi. Järgmisel hommikul kell pool viis, kui mu abikaasa veel magas, tuli autojuht mulle järgi. Väljas oli külm talvine ilm. Jääkülm tuul tungis läbi riiete. Oli just selline päev, mil kõik tundus masendavana. Minu töö ülesannete hulka ei kuulunud surmaotsuste täideviimise juures olemine. Täna olin seal esimest korda. Mul oli piinav enesetunne, mitte ainult selle tõttu, et tundsin kahjutunnet venelaste pärast. Kuid seaduse mõõk, nagu öeldakse, peab lööma. Oli sõda, erandid ei tule sel puhul küsimusse.

Minule oli see kõrgem ülesanne kui vaid teenistuskohustus. Surmamõistetute viimne soov tuli täita. Kohtus nad olid esitanud sellekohase soovi, et nende ülekuulaja viibiks kohtuotsuse täideviimisel.

Kui jõudsime hukkamispaigale oli sõjaväeüksus juba valmis. Üks ohvitser sidus parajasti sidet meeste silmadele. Paljudelgi inimestel ei ole julgust vaadata otse vastu püssitorule. Lähenesin tasakesti ja tervitasin kumbagi kättpidi. Pidasin nõu siis ohvitseriga, asetusin meeste keskele ja haarasin tugevasti kummagi käest. Nägin sõdureid tõstvat oma püsse. Lühikesed, järsud käsklused ja kogupauk kajatas. Need kaks, kelle käest kinni hoidsin, võibolla ei kuulnudki lasku, mina selle asemel, kes jäin elama, kuulsin seda siis ja kuulen seda tõesti veel nüüdki. Peaaegu soovisin, et laskemeeskond oleks tulistanud lisalasu minu suunas. Olen harva kogenud elus nii rasket hetke kui see oli. Vahetamata kellegiga ühtki sõna, läksin tagasi oma auto juurde ja sõitsime läbi magava linna oma töökohta vastuluureosakonda.

Uus päev oli alanud.

V

9. märtsil 1940 sõitis soome delegatsioon peaminister Ryti juhatusel Moskvasse rahuläbirääkimisteks. Neil tuli reisida Stokholmi kaudu. Mingi muu tee ei viinud sõja ajal Nõukogude pealinna. Nii Soome kui ka Nõukogude Liit soovisid rahu. Nõukogude Liit oli kannatanud tohutuid mees- ja materjalikaotusi. Kevad lähenes. See tähendas kergendusi opereerivaile vene üksustele, aga häda soomlastele.

Rahu ka tehti — karm rahu. Soomlased säilitasid oma iseseisvuse, aga neil tuli loovutada Karjala Kannas ja üürida Hanko 30 aastaks.

Kuna juba varem oli eitavalt vastatud Inglismaa ja Prantsusmaa abipakkumisele, siis see tee abiks oli suletud. Teised põhjamaad ei olnud huvitatud, nagu varemigi, sõlmima sõjalist liitu Soomega. Taani ja Norra olid juba okupeeritud Saksa poolt. Järel oli ainult Rootsi. Seegi oli sattunud tugeva surve alla ja tegi kõik võimaliku erapooletuse säilitamiseks. Selles kritilises olukorras sõlmisid soomlased läbisõidukokkuleppe sakslastega.

22. juunil 1941 alustas Saksamaa rünnakut Nõukogude Liidu vastu. Soome teatas sõja süttides, et rünnak ei puudutanud otseselt Soomet, aga 28. juunil soomlased liitusid „kaasasolijaina" Nõukogude Liidu vastasesse „ristisõtta". Nii oli teine soome—vene sõda saanud tõsiasjaks.

Töötasin endist viisi vastuluureosakonnas. Kaunil ja kuumal suvekuu päeval maandus saksa Junkers-52 reisilennuk Malmi lennuväljale. Grupp kõrgeid soome sõjaväelasi kiirustas esile, et võtta vastu kolme tsiviilriietuses olevat härrat ja juhtida neid autodesse. Hitleri sideohvitser Soome peastaabis, kindral Waldemar Ehrfurt oli oma staabiülema kolonel Holteriga saabunud kõige suuremas saladuses Soome. Kindral ja tema staabi koosseisu kuuluvad asutasid oma peastaabi soome peastaabi vahetusse lähedusse. Paar päeva hiljem alustas Soome avalikult sõjategevust. Sakslaste-soomlaste relvavendlus oli alanud.

Sõja esimestel nädalatel see relvavendlus oli mõlemal poolel meeldiv ja korrektne. Sakslased soovisid võita meie usaldust ja tegid kõik, et see õnnestuks. Tähtsamaile kohtadele asetati mehi, kelle valik oli õnnestunud. Kindral Ehrfurt oli täielik härrasmees, täiesti vaba natsipoosist, vana hea kooli ohvitser. Sama hinnangu tahaksin anda ka mitmele Ehrfurti staabiohvitserile, kes kõik olid läbinisti meeldivad ja haritud mehed parimaist saksa perekondadest.

Saksa luure- ja vastuluuretegevus kulges nagu räägitud Büroo Cellariuse kaudu. Enne sõda oli fregatikapten Cellarius olnud tegev merelaevastiku agendi admiral Bonini büroos Helsingis. Olen peagu kindel selles, et ta ei olnud nats, mitte rohkem kui ta kuulus ülem admiral Canaris. Aga Cellariuse büroos oli suur rühm alamaid, kellest vähemalt kolm protsenti olid natsipartei liikmed.

Soome vastuluureosakonna ülem kolonel Kustaa Rautso saabus Mikkelist ja esitles meid Helsingi-büroos töötava Büroo Cellariuse ametkonna juhatajale kolonel Seebergile, samuti Cellariusele enesele ning ta töökaaslastele. Kolonel Seeberg pidas seda ametit ainult lühikest aega. Ta oli vana kooli sõjaväelane, kes oli Soome vabadussõja ajal võidelnud valgete poolel ja jäänud selle järel Soome, võtmata siiski omale kodakondsust. Koos krahv Roseniga ta oli vabadussõja ajal organiseerinud Soome lennuväe.

Paari kuu jooksul Cellarius võttis oma kätte büroo juhtimise. Tema paremaks käeks oli major Kurt Block, tsiviilis Hispaania konsul Danzigis. Tema peamine huvi kiindus sellele, kuidas lennuväljade ja raudteejaamade valve oli organiseeritud. Block ei olnud kuidagi viisi spioonimehe tüüpi. Ta tegi ka rea prohmakaid. Tema suurim ja samas ka viimane eksimus oli järgmine:

Mõned päevad enne kui Inglismaa kuulutas Soomele sõja, kolonel Rautso helistas mulle. Ta seletas, et Inglismaa Helsingi saadik on pöördunud Soome välisministri poole ja pärinud järgi, kelle algatusel ja käsul oli Inglise sõjaline esindaja kolonelleitnant Magilli korter Nordenskiöldkadu 3 läbi otsitud. Grupp tundmatuid mehi oli tunginud sisse, võtnud ära fotosid ja salajasi pabereid. Minu ülem andis mulle korralduse, et asi tuleks selgitada lähema ööpäeva jooksul. Rohkem hea õnn kui oskus oli mulle abiks, et võisin sooritada ülesande antud ajaga.

Magilli uksele olid ilmunud mõned „soome politseinikud" ja küsinud teenijatüdrukult majahoidja ruumi „ülekuulamiseks". Sel ajal kui tüdruk vastas valepolitsei küsimustele, teised „politseinikud" olid hiilinud sõjalise esindaja ruumidesse ja uurinud seal fotosid ja pabereid.

(Järgneb)

Ly Parma reisikirju

Laevasõit Vahemere randadele

I

Novembrikuu oma lühikeste päevade ja sügiseste tuulte-tormidega pole just eriliselt meeldiv aeg reisimisteks, ent ta on siiski parem kui detsembrikuu, mille jõululähedus kojukutseid meeltesse kannab ja reisirõõme varjutama kipub. Kui kavas on merereis, peaks sellesse õigupoolest kaunis skeptiliselt suhtuma, sest sügisesed tormid ja marud võinuks selle üsnagi ebameeldivaks muuta. Sedapuhku see ei olnud nii. Enamasti säras päike päris selgest sinitaevast ja meri näitas vaid haru-harva oma õõtsuvat palet.

Meie reis toimus Vahemere idaosas algusega Sitsiiliast Tuneesiasse, sealt edasi saartest Malta, Kreeta, Rodos, Mykenos, maismaadest Iisrael, Türgi ja Kreeka, Ateenast tagasi juba lennuteel.

Vahemere puuviljaaias Sitsiilias

SITSIILIA on Vahemere suurim saar, administratiivselt kuulub ta Itaaliale ja on oma viljaka maapinna ja soodsa ilmastiku tõttu kujunenud Vahemere puuviljaaiaks. Tsitrusviljade istandused (sidrunid annavad neli lõikust, apelsinid kaks lõikust aastas), oliivipuud, erilised kaktused, mille vili süüakse, tehakse ka jahu ja seedimisravimeid, ja külluslikult värvirõõmsaid lilli — see kõik annab kui igapäevalisa muistsele ja muinasjutulisele, milliest Kreeka ja Rooma kangelased järele on jätnud oma jäljed.

Armastusjumal Afrodite oli austatud mäepealse templiga ja roomlaste tulejumal Vulcanus oli ühenduses tulemäe Etnaga, mis praegugi ainukesena Euroopas oma tuldsüilitavat nägu näitab. Ta asub 3330 m kõrgusel pildudes tuld ja suitsu üle lumega kaetud mäetipu. Etna on Sitsiilia idaosas, ligipääsemine sinna pole soodne.

Meie laev dokib Palermo sadamas ja otse kaitaguste väravate tagant algab ärideosa poodide ja poekestega, mis teiste lõunamaade eeskujul lõunavaheajaks suletakse uinakutundideks.

Via Liberty on äridetänav, eranditult väikeste autodega ja otse kaootilise liiklusega. Autosid on parkitud tänavaäärtele mitmes reas, risti ja rästi ja politseinikudki näivad pidavat suure zhestikuleerimise saatel otse lootusetut võitlust oma käestkadunud ja distsiplineerimatu liiklusolukorraga. Bussisõit ettepargitud autode tõttu on lausa agoonia.

Palermo nimi tuleb föniikiakeelest ja tähendab lille. Oma ¼ miljoni elanikuga on ta Sitsiilia pealinn, segu iidsest ja uuest, huvitav oma vanalinna kitsaste tänavatega, mille äärseis majades vaatamata pühapäevasele päevale sageli ripub akendest välja kuivamapandud pesu, teise korra aknaist on ühest majast teise üle tänavagi nöör tõmmatud ja pesu lipendab jalakäija pea kohal.

Lapsi on tänavail rohkesti isegi äripäeva hommikupoolikul, millele selgituseks öeldakse, et koolis käiakse kahes vahetuses ja seetõttu on osa neist kodus meie mõiste järele kooliajalgi.

Rõõmus laulu- ja tantsurahvas

Sitsiilias on 6 milj. elanikku, välimuselt näivad nad itaallasist mõneti erinevat: sihvakad tüdrukud ja pikad poisid vastandina itaallaste lühikasvulistele inimestele. Cma rahvapärimuste nätamiseks tuleb ühel õhtul laevale esinema grupp kohapealseid rahvarõivais noori andes eeskava laulu, tantsi ja orkestrimuusikaga. On ilmne, et tegemist on rõõmsa laulu- ja tantsurahvaga, kes muusikat armastab ja oma erilaadse kava temperamentse iluga esitada oskab.

Nimetamisväärselt palju on Sitsiilis arheoloogilisi väljakaevamisi ja iidseid mälestusmärke; katedraale ja kirikuid on Palermos juba üle saja. Kui Madonna pilt kirikus on 1200 aastat vana või kui kõnnid endisaegse linna treppe pidi, mille vanust arvestatakse aastatuhandetega, tunned tahtmatult, et kuigi üksikisik kaob vähem kui sajandi jooksul, on inimlooming siiski püsiv ja ajatu.

Sõdades on Sitsiilia käinud käest kätte, lisaks kreeklaste ja roomlaste mälestusmärkidele jääb meelde Normandia kuningate poolt asutatud kirik aastast 1140, mille ehitamiseks kulus 18 aastat ja millele dekoratsioone hiljem on lisatud hispaanlaste poolt.

Endine Kuninglik Palee on praegu parlamendihoone, sest Itaaliaga ühendamisest saadik kuningat enam ei ole. Siseõue rõdudelt viivad uksed parteide eriruumidesse, üksikparteisid on praegu üle 20-ne ja ühel uksel märkan ka kommunistliku partei silti. Liigselt killustatud parteipoliitika pole soodus vorm riigi administratiivseks juhtimiseks ja presidendil tuleb tihti võidelda raskustega.

800 laiba katakombis

Erilaadselt meelde jääb ekskursioon katakombidesse, mille eest on kaputsiini mungad hoolitsenud juba üle 300 aasta. Asutatud a. 1624 on sinna säilitatud umbes 800 laipa, nad on paigutatud erisektioonide viisi — mungad, preestrid, aristokraadid, mehed, naised, lapsed. Enamasti on nad kinnitatud püsti seina külge ja kannavad oma seisusele vastavat riietust, lapsed on oma peorõivais, mis ripuvad lihatute luukerede ümber. Loen aastaarve 1800 lähistelt, reisijuht annab seletusi erilisest hoidmistehnikast, mis 7-kuulist laiba kuivamist nõuab. Aastast 1920 on klaaskirstus lapse laip, palsameeritud juba kemikaalide abil ja ilus kui ime. Järgmisel päeval öeldakse olevat Kõigi Pühade Päev, katakombid on siis vaid omastele külastamiseks avatud ja reserveeritud.

Maaaluseist katakombidest kiirustame tagasi elavate maailma. Nähtust jääb võigas tunne, iialgi ei tahaks sellisena säiluda ise ega näha seal oma lähedasigi. Lapsi eriti mitte.

Väljas hakkab sadama vihma. Sitsiilias olevat olnud põud ja vihm on oodatud. Tavaliselt on Itaalias vähe sademeid ja Sitsiilias märksa enam, tänavu on see ümberpöördult, nii et paiguti on kasutusele tulnud võtta isegi veerestriktsioone. Samas märkame teeäärseil müügilaudadel imesuuri rohelisi lillekapsaid, aga neid on ka siniseid ja roosasid, vastavalt mullakoostisele ja maitsegi olevat igal erinev.

Vihmasajust ei tule siiski midagi ja peagi särab päike, kui ekskursioonibuss meid kitsast teed pidi Monte Caputo mäkke kannab. Monreal panoraamilise vaate ja keskaegse katedraaliga jääb kauaks meelde, samas tegeleb kohapealseid kunstikäsitöölisi mosaiiktööde ja keraamikaga. Siis sõidame üle Pellegrino mäe mereäärsesse Mondello liivarannalisse suvituskohta kuursaali, jahisadama ja kalurikülaga, mille ääres sädeleb erilaadselt sinine Vahemeri kui suviselt ahvatlev puhkepaik suplushimulisele.

Hoiatus Mafia eest

Kui Sitsiiliast tänapäeval oleme peamiselt kuulnud kui Mafiamaast, siis ei tundugi üllatusena, kui meid otse saabumisel hoiatatakse varaste eest. Lisaks suulisele selgitusele saame laeval veel erilise kirjaliku bülletääni, kus eriti hoiatatakse noormeeste eest, kes jalgrattal või mootorsuuteril mõõda sõites haaravad mitte üksi naiste käekotid, vaid ka väärtuslikud kaelakeed ja kõrvarõngad otse kandjailt. Soovitatakse kasutada rahavõõsid või sisemisi taskuid. Kindluse mõttes korjatakse meie passid juba laeval ära ja ehteid ei soovitata kellelgi kanda.

Hoiatusist hoolimata surub mõni vapram hing käekoti kõvasti kaenla alla — vargaid võib ju olla laevalgi kui oma varanduse sinna jätad — ja suuremal osal ei juhtugi midagi. Siiski — kaks vanemat daami jäävad ilma oma käekotist ja varandusest, kui südapäeval tänaval poistejõugust mööda astuvad. Üks neist saab sealjuures kätest ja randmest vigastada.

Laev väljub õhtul. Palermo särab tuledes.

„Saluti da Palermo!" Ei, vaatamata kõigile Sitsiilia võludele — ma ei kavatse siia tagasi tulla, niipea küll mitte!

(Järgneb)

Kanada Eesti Teater lavastab laupäeval, 10. detsembril, kell 8.30 õhtul Aladdin teatris, 2637 Yonge St. Hugo Raudsepa vaimuka ja naerunärve kõditava komöödia „Mees, kelle käes on trumbid". Pildil näidendi osalised. Vasakult: Ernst Vähi, Valve Andre, Harri Mürk, Tiiu Kask, Rita Sui ja Rein Andre.

Kultuurikiri New Yorgist

I

Eesti üritusi on siin endiselt piisavalt — või rohkemgi. Märgtav tagasiminek on vaid publiku arvus: vanema põlvkonna read hõrenevad ja noored ei ole suutelised täitma lünki.

Oodatumaks kujutavkunstialaseks sündmuseks siinsele eestlaskonnale oli I Balti Kunsti Näitus New Yorgis. See toimus vastasutatud Balti Ameerika Kunstiühingu „Baltia" korraldusel, Leedu Kultuurikeskuse avaras hoones, Brooklyn'is. Eksponaatide valiku tegi üheksaliikmeline žürii, mille eesti poolseiks liikmeiks olid kunstiteadlane Olga Berendsen, kunstnik Epp Ojamaa ja Maie Kuuskvere. Nende õlul lasus ka näituse kavandamine ja läbiviimine. Näitusel osalesid vanameistreist Endel Kõks, Eduard Rüga, Agaate Veeber, Raoul Lind ja kujur Adele Ulm-Augustas. Neile lisaks New Yorgis hästi tuntud ja hinnatud vanemad kunstnikud Karl Niider, Hans Tsirk ja Helmi Herrman. Ameerikas vastava erihariduse omanud kunstnikke esindasid Epp Ojamaa, Ilse Leetaru, Naima Rauam ja Karin Teksal Deeks. Viimased koks on peamiselt tuntud oma elukohtades: Rauam Maine'is ja Deeks Connecticut'is.

Näitust võib lugeda väga hästi korraldatuks, mis tiivustab kolme balti rahvast edasisteks ühisüritusteks.

Kunstiajaloolase dr. Olga Berendsi algatusel toimus veel üks näitus, mis väärib äramärkimist. Nimelt eksponeeris Rutgersi Ülikooli Kunstigalerii New Jersey'is eestlaste Erich Harlma ja tema abikaasa erakogu iidsest, eel-kolumbuse aegsest Peruu keraamikast, mis hõlmas kolmetuhandeaastast ajavahemikku. Harknad alustasid kogumisega umbes 25 aastat tagasi ja neil on õnnestunud oma arvukate reiside tõttu Peruusse omandada hästi säilinud kunst- ja tarbeesemeid. Umbkaudu 70 näitusel esitatud eset olid grupeeritud ajajärkude kaupa. Maitsekas kataloog rohkete fotodega, ülevaatega vastavate perioodide tsivilisatsioonidest ja eksponeeritava kogu ajaloost avas ukse selle iidse ajastu kunstimaailma.

Näitus saavutas tähelepandava menu ja kestis peaaegu poolteist kuud, tõstes ühtlasi kollektsionääride päritolumaa pidevalt fookusse.

Kultuurialaste ürituste raskuspunkt kaldus sel sügisel muusikavalda. Elevust tekitavad olid Toronto noortekoori „Lootuse" kontserdid Long Islandi Eesti Külas ja New Yorgis. Koorijuhina toimis Lembit Avessoni asemel „Lootuse" endine juht Katrin Kuuskne-Veski lauljatar Rosemarie Lindau kaasabil. Pianistisaatja ülesandeid täitis Erik Veski. Organistiks kirikus oli Inga Korjus. Nii koori, solistide kui instrumentaal-ansamblite esinemised hoiatasid suurt musitseerimisrõõmu. Noori andeid paisati lavale nagu küllusesarvest! „Lootuse" võõrustajaks oli siinne noortekoor „Esto-Atlantis.

Kontserdid vaheldusid vastuvõtudega — kõigeks jätkus tahet ja energiat.

Loodetavasti jäid Toronto noored kunstnikud reisiga rahule.

(Järgneb)

Eestlannad „tippnaiste" hulgas

Columbuses, Ohio osariigis ilmuv kuukiri „Columbus Monthly" avaldas ülevaate osariigi ja kohalike omavalitsuste teenistuses karjääri teinud isikutest, nende hulgas eriti loetletud 10 tippnaist. Ameerika kombe järgi võetakse esmajoones arvesse palga suurus. Ja nagu ajakirjale osariigi valitsuse poolt ametlikult teatati, on Ohio osariigi teenistuses olevatest naistest kõrgeima palga saajaks prof. dr. Stella H. Karolin, kellele osariik maksab aastas 41.995 dollarit.

Stella Karolin on eestlanna. Ta õppis dipiina Göttingeni ülikoolis arstiteadust, praegu on Ohio riikliku ülikooli professor, kes treenib psühhiaatria alal arste, kes soovivad saada eriarsti kutset ning diplomit.

Ühtlasi ta on ka riikliku psühhiaatrilise keskhospitali administraator.

Lisaks sellele on prof dr. Stella Karolin pikemat aega töötanud alkohoolikute raviga tegeleva raviasutise Mary-Haven meditsiinilise direktorina.

Teadusalase karjääri kõrval on Arno Karoliniga abielus olev naisarst üles kasvatanud koim last, kellest vanemleitnant Jaak Karolin lõpetas Ohio riikliku ülikooli ja sõjaväe akadeemia, tütar Mari-Ann sama ülikooli ja noorim lastest, poeg Andres käib veel ülikoolis.

Prof. dr. Stella Karolin on osa võtnud reast teaduslikest konverentsidest ja alles neil päevil oli ta San Franciscos osavõtmas Ameerika Psühhiaatrite Ühingu 29. erialasest konverentsist.

Teadjad kinnitavad, et prof. dr. Stella Karolin on elav näide sellest, et sukeldumine teaduste sügavustesse ei takista olemast hea perenaine:

pr. Karolin on kodus osav ka headе toitude keetmises!

Ameerika ajakiri paigutab prof. dr. Stella Karolini Ohio osariigi 10 tippnaise etteotsa, kuid nende kümne hulgas on veel teine eestlanna: Ohio riikliku ülikooli keeleteaduste professor dr. Ilse Lehiste, kes teadlasena tunnustuse võitnud ka väljaspoolt USA-d.

VES

Tänapäevane inglise draamakirjanduse teatrietendus

Toronto Arts Production on juba mitmendat aastat pakkunud kava paralleelselt kahes St. Lawrence Centre saalis. Suuremas teatrilavastusi ja väiksemas kontserte, peamiselt solistide või kammerorkestriga. Huvi teatri vastu on Toronto elanikkonnas niivõrd suurenenud, et ettetellimised tingisid iga lavastuse aja pikendamise neljale nädalale. Käesolevale hooajale on ettetellijaid rekordiliselt 16.600.

Hooaja teise lavastusena toodi lavale inglise tänapäeva draamakirjaniku Edward Bondi näidend „The Sea" (Meri) Leon Majori lavastusel. Näidend algab tugeva äiksetormiga, mil üks paadiga sõitjaist hukkub ja teine pääseb. Tegevus toimub siis paaril eripinnal kuni matusetalituseni, kus rannaasula prominentseim isik tuha urnist rannale puistab. Tegevus on iseenesest ajatu, kuid arvestades kostüüme on lavastaja selle paigutanud käesoleva sajandi algusse, kuigi tegeletakse maailmaruumikülalistega.

Sündmus on traagiline ja kurb, kui seda siiski mitte koomilisena ei nähta. Näidendis on rida väga häid kujusid nagu rannal elav jõodikust orav, hulluks minev riidekaupmees ja rikas proua, kes oma sõpruskonnas on organiseerinud naistest ja kohalikust pastorist mingisuguse kultuurisalongi ja kes oma valesti elatud elu näib kogu ümbruskonnale peale suruvat. Näidendis on palju musta leinavärvi, isegi lavale on mingi must raam ümber tehtud, naistegelaste kostüümid on mustad. Autor ise on merd kujutanud sümboolse lootusena, mis pidevalt varieerub uuteks lootusteks.

Lavastuses on Lynne Hyde silmapaistvalt meisterlikut lahendanud valgustuse, kuna moodsa lavakujunduse on loonud M. Johnson. Väga mõjuv on tormi kujutamine elektroonilise süsteemi kaudu, üks realislikemaid, mis teatrilaval saavutatud. Meeldejäävalt head oma osakujunduses olid Kenneth Pogue, Douglas Rain, Mary Savidge, Frances Hyland, Susan Ferrier-Knox ja Ron Hastings pastorina.

„The Sea" pole siiski draamateos, mis silmapilkselt vaataja teadvusse jõuab, mitmed tõed on suuremad ja jäävad kauemaks mõtteisse, egas põhjuseta E. Bondi ei nimetata inglise tähtsamate draamakirjanike järglasteks.

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
725 Don Mills Rd. Suite 402
Don Mills, Ontario
483-6308, 429-4944

HELIPLAATE MÜÜGIL
Vaba Eestlase talituses:
REET — eesti rahvalaule
Reet Hendrikson
PEEGELDUSI — Rene Uferi viisid
Leida Järvi, Andres Raudsepp j.t.
KAJAKAS — Kodused kajad eesti kohvikust Kanadas
TULE RÄNDAME MÄNDIDE VARJU . . . — Eesti gaidide ja skautide laule suurlaagritest
LASTE MAAILM — Helmi Betlem
EESTI RAHVA- JA JÕULULAULE
Ellen Parve
LAUL SINULE — Jüri Lipp
LÕUNAMAA LINN —
Andres Raudsepp ($7.50)
Plaadi hind koos saatekuluga $6.—

Tänuavaldus

Tartu Ülikooli 345. aastapäeva tähistamise õnnestumise eest tahaksime eelkõige tänada professor Ernst Öpikut, kes esitas sisuka ja mõtlemapaneva peokõne ja ka ülejäänud programmi — muusikalise osa-loomise eest. Võlgneme tänu ka pr. Öpikule, et ta kaasa tegi pika reisi ja meid oma külastusega rõõmustas. Vaevalt oleks sellest külakostist asja saanud kui pr. Ellen Valdsaar poleks vapralt hoidnud auto rooli nende ligi poolteisetuhande miili jooksul ta kodust Baltimore'sse, sealt Torontosse ja tagasi, lume ähvarduste kiuste. Muusikaline osa oli suureks probleemiks. Ettevalmistuse aeg oli väga lühike. Eriline tänu pr. Asta Ballstadtile ning Andres Raudsepale ja ta kaaslauljatele Rosemarie Lindaule, Lea Kõivile ja Andres Torkile. Isegi komponist jäi nende esitusega rahule! Olgugi „oma inimene", kuid AK perenaine Inga Eichenbaum ja ta abilised olgu tänatud kohvi ja suupistete eest.

TARTU INSTITUUT
AKADEEMILINE KODU

● New Yorgis demonstreeris Chalme Inc. spordi-moeloomingu divisiooni kutsel sportlikku riietust modell Vaive Estam Los Angelesist. Vaive on ka varem ameerika modellina esinenud, näiteks turistidele Acapulco's, samuti San Diegos jm.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 6. detsembril 1977 — Tuesday, December 6, 1977

KIREV MAAILM

WASHINGTON — President Carteri vend — Billy Carter — on loobunud — võibolla ajutiselt — perekonnale kuuluva maapähkli (peanut) kaubamaja juhtimisest. Selle asemel astub ta üles oma manageri Tandy Rice'i vahendusel mitmesuguste võistluste auhindade jagajana, reklaamitegijana müügiüritustel ja klubide kokkutulekul. Tema honorar selliste ülesastumiste eest on 5—10 tuhat dollarit. Koos Billy-nimeliste posterite, T-särkide ja pannalde müügiga arvataks tema aastatulu tõusvat 500.000 dollarile. Populaarsem Billy lause: „Mina pole mitte see Carter, kes kunagi ei valeta".

MALE — N. Liit tahtis osta Maldivi saartel India ookeanis baasiala, mis oli jäänud tühjaks pärast inglaste lahkumist saarelt. Aga Maldivi valitsus teatas, et nad ei müü baasi-ala, kuigi pakutud hind on hea. Baas on täiesti korras, seal on olemas lennukitele maandumisrada, lennuväli on varustatud elektrooniliselt. Arvatavasti otsib Maldivi valitsus baasile mõnda teist üürnikku. Maldivi saared on kokku 300 ruutkilomeetrit suured, seal asub 130.000 inimest, kelle elustandard on väga madal.

DETROIT — Kuigi Ühendriikide autotöölised nõuavad kaitset välismaadelt sissetoodavate autode vastu, kasutavad nad ise importeeritud sõidukeid, ehkki nad saavad oma valmistatud autodelt 200—300 dollarit hinnaalandust. 59.999 ameerika autotöölist ei osta ega kasuta neid autosid, mida na ise valmistavad. Selle asemel nad ostavad importeeritud autosid, mistõttu autotööstu rid saavad kahju kuni 354 miljonit dollarit iga kahe aasta kohta, misjärel and oma auto vahetavad uuema mudeli vastu. Üks Fordi töötaja, kellelt selle põhjust küsiti, ütles, et välismaade autode töö ja kvaliteet on palju kõrgem kui ameerika omadel kuhu lisandub veel auto ökonoomsem majandamine.

BRÜSSEL — 38-aastane Henri Blaise, ristsõnade fanaatik, kes novembri alul koostas maailma suurima ristsõna, suri südameataki tõttu Lieges. Blaise oli just kavatsenud organiseerida maailma meistrivõistluse ristsõnade mõistatuste lahendamise alal, ristsõnaga, kus oli 7748 mõistet 25.000 ruudul. Ta arvas, et võistlejail võtab selle lahendamine vähemalt neli kuud aega. Blaise'l kulus kaheksa aastat selle ristsõna koostamiseks, mis võeti ka Guiness Book of Worlds Records'i uuemasse väljaandesse.

WASHINGTON — Ameerika Ühendriikide majandusmehed teatavad, et ameeriklaste abi Iisraeli riigile on praegu ligi 2 miljardit dollarit aastas. seega saab iga mees, naine ja laps Iisraelis abi 600 dollarit aastas. Kogusummast langeb pool sõjaliseks ja pool tsiviilseks abiks. Äsja uhkustas Iisrael, et nende tankiüksus on tugevam kui Ameerikal Euroopas.

ADELAIDE — Üks noor naine keda Austraalias külaskäigul viibiv prints Charles suudles, viidi ära politsei poolt kui ta tahtis talle üle anda kirja. Sylvia Cresnar, 28-aastane ärimüüja, jäi printsi silmade ette kui ta saabus Adelaide'isse, kus prints suudles teda alul põsele ja siis suule, enne kui alustas oma rohkem ametlike ülesannetega. Sellest julgustatuna tüütarlaps oli printsi lahkumisel lennuväljal saatjate hulgas, tal oli käes kaks roosi, kiri ja hõbedane sõprusesõrmus. Kui ta trügis ettepoole, et oma kinke üle anda, pooltosinat politseinikke vedasid ta tagasi rahva hulka. Üks TV-reporter ulatas hiljem need kingid üle printsiga koos reisivale politseinikule. Cresnar ütles, et kirjas oli ainult „Head reisi koju!"

Iraak lahkus konverentsilt

Lahkhelid Araabia riikide vahel

TRIPOLI — Liibüa pealinnas Tripolis toimusid möödunud nädalavahetusel nende Araabia riikide juhtide nõupidamised, kes ei poolda Egiptuse presidendi Sadati rahuaktsiooni. Nõupidamistel ei leitud üksmeelt, kuna konverentsilt lahkusid Iraagi esindajad, kellede lahkumise põhjused ei ole lähemalt selgunud.

Arvatakse, et Iraagi lahkumise põhjuseks on tüli Süüriaga. Ülejäänud viis riiki pidid jatkama oma nõupidamisi veel esmaspäeval, et koostada ühist deklaratsiooni,

millega tahetakse hukka mõista Egiptuse president Sadati külaskäiku Jeruusalemma ja tema rahuaktsiooni.

Egiptuse kutsel algavad 14. detsembril Kairos läbirääkimised ja nõupidamised Genfi rahukonverentsi ettevalmistamiseks. Nendest läbirääkimistest on peale otseste asjaosaliste — Egiptuse ja Iisraeli —

lubanud väljaspool seisjatest osa võtta ainult Ühendriigid,

kes seoses Sadati rahuaktsiooniga on sattunud teataval määral diplomaatiliselt delikaatsesse olukorda.

UUDISEID KODUMAALT

Oktoobris toimus Helsingis eesti kaupade nädal ning sellega ühtaegu eesti kujutavate kunstnike ja tarbekunstnike teoste näitus. Näitusel oli välja pandud prof. E. Okase, V. Tolli, M. Bormeistri ja teiste tänapäeva eesti kunstnike töid. Samas oli korraldatud ka kohviku „Tallinn" kondiitritoodete näitusmüük.

*

Viimastel aastatel on valitsus suurt tähelepanu pööranud keskkonnakaitsele. Riik on eraldanud selleks suuri summasid, et tagada tööstusliku heitvee ja -gaaside puhastamist. Kuidas aga suhtuvad puhastusseadmete rajamisse ehitajad ise selgus komitee istungil. Maardus, Keilas, Järvakandis ja Pärnus kontrolliti puhastusseadmete ehitamise käiku. Kontrollimine näitas, et ehitajad suhtuvad neisse objektidesse kui teisejärgulistesse, mistõttu ei tagata neile piisavalt mehhanisme ega tööjõudu, ega varustata neid vajalike materjalidega. Lohakuse ja hooletuse eest puhastusseadmete ehitamisel ja vastavate abinõude mitterakendamise eest avaldati noomitus ehitusministri esimesele asetäitjale U. Kiudsoole ja ministeeriumi maaehitustrusti juhatajale V. Ristmäele.

*

Eesti rahvakontrolli komitee eelmisel istungil arutati tarbekaupade tootmist tehases „Volta". Tehase peainsener I. Goldbergi, kes eelmisel istungil ei viibinud, hoiatati rangelt tarbekaupade tootmise plaani täitmiseks vajalike abinõude rakendamata jätmise pärast.

*

Õhtuhämaruses astus lennujaama lähistel mööda Tartu maanteed purjus S. Bojartshuk (Matrossovi 80—2). LE järgi peab jalakäija maanteel liikuma vasakut teeserva, et paremini näha vastutulevaid sõidukeid. S. Bojartshukile otsasõitnud „Moskvitshi" juht ja sõitja kinnitasid, et jalakäija liikunud paremal pool teed ja tuikunud tugevasti. Auto lähenedes kukkus S. Bojartshuk otse selle rataste ette maha. Kuigi sõidukiirus oli väike, ei saanud enam õnnetust ära hoida. Kannatanu sai peapõrutuse ja sisemise verevalumi.

*

Pensionär E. Loit (Pärnu mnt. 23—15) läks üle Pärnu maantee just läheneva „Volga" eest. Selles kohas polnud ülekäigukohta. „Volga" juhil ei õnnestunud avariid ära hoida. Jalakäija sai autolt löögi.

*

Tuisu tänaval juhtus raske liiklusõnnetus. 53. keskkooli II klassi õpilane I. Petrova jooksis keelatud kohas sõiduteele otse läheneva auto ette. Autot enam peatada ei saanud. Tütarlaps viidi raskesti vigastatuna haiglasse.

*

Raske liiklusõnnetus oli Tehnika tänaval. G. Selling (Ao 6—9) läks üle tänava keelatud kohas. Märganud nurga tagant ilmunud UAZ-451, kaotas jalakäija pea. Ta sõõstis esimesel hetkel tagasi, siis edasi . . . Auto sõitis G. Sellingule otsa. Kannatanu toimetati haiglasse, kus arstidel ta elu päästa ei õnnestunud.

„ÕHTULEHT"

*

Näib et venelastele on oluline turistide aastaringi toimuv Tallinna pääsemine, selletõttu hoitakse laevaühendus Helsingi ja Tallinna vahel nüüd aasta läbi käigus. Talvine sõiduplaan hakkas maksma 31. oktoobrist ja selle esimene etapp toimub 10. detsembrini ja hiljem 20. veebruarist kui 30. aprillini. Vahepealsel ajajärgul on eriajad.

Hanno Kompus: SOBIV KINGITUSENA

„KUSTUMATU NÄLG KUNSTI JÄRELE . . ."

Koostanud ja toimetanud Rahel Olbrei Kompus. Maitsekas kujundus, tugev köide, 240 lk. Hulk artikleid kultuuriloomingust, kujutavkunstist, teatrist ja arhitektuurist.

Müügil Eesti Abistamiskomitees, Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6.

Raamatu hind $11.—, saatekulu Kanadas $1.— ja USA-sse $1.50.

Koguteosest laekuv raha on annetatud „Eesti Sihtkapital Kanadas" Hanno Kompuse nimelisse fondi.

Eesti Abistamiskomitee Kanadas

ÄRI EESTI MAJAS

on avatud jõuluostudeks alates 5. dets. igal päeval kella 10 h.—9 õ.

SUUR JÕULUMÜÜK

— Raamatuid (ka lastele), heliplaate, maale, jõulukaarte
— Hõbe ja kuldkinkesemed
— Mitmesuguseid nahkesemeid suures valikus
— Väärtuslikke käsitöid. Rahvariide seelikud ja vööd
— Õllekapad. Saunakibud ja muud saunatarbed

EESTI MAJAS

958 Broadview Avenue, Toronto M4K 2R6, Ont.
Telefon 461-1344

Miss Tallinn 1971 abiellus

8. okt. abiellus Miss Tallinn 1971, Buffalos elav Tiina Järver, ameerika eesti skaudijuhi nskm Lembit Puströmiga. Laulatuseks sõitis Saksamaalt laulma tenor Naan Põld, kellega peigmehe vanemail on tutvus juba lasteaia päevist peale. Lauljat saatis orelil Maaja Duesberg-Roos.

Järgneb pulmapidu peeti Niagara Falls'is, millest 240 külalist osa võtsid, nende hulgas palju Toronto eesti noori, kuna pruut oli väga populaarne siinsete noorte hulgas. Pulmapeol esinesid Toronto „Külapoisid" lauluettekannetega, skm Kilm pidas pulmakõne kuna esinesid veel New Yorgi noorteansambel ja grupp peigmehe klassivendi oma kooli lauluga.

Peigmees töötab praegu American Hochst kompanii juures raamatupidajana ja õpib edasi majandusteadust. Abikaasa jääb esialgul koduseks.

Dotsent Valter Tauli 70-aastase juubeli pühitsemisele Stokholmi Eesti Majja oli kokku tulnud üle 60 inimese. Auaadressi rea organisatsioonide nimel andis üle ja tervitas oma asutajat ja auesimeest Eesti Kultuuri Koondise nimel Leonid Laid. Edasi toodi tervitusi Eesti Keele ja Kirjanduse Instituudi, Uppsala Ülikooli Soome-Ugri Instituudi, Eesti Teadusliku Instituudi, Eesti Komitee ja E. Rahvusnõukogu poolt. Tervitustele vastas V. Tauli humoristlikus toonis.

Sündmuste kalender

Neljapäeval, 8. dets. kell 8 õ. Eesti Majas ELK, TES ja Eesti Maja ühisel korraldusel Hilja Jukkumi loeng toitude serveerimisest.

Laupäeval, 10. dets. kell 8.30 õ. Aladdin teatris, 2637 Yonge St. Kanada eesti Teatri esitusel H. Raudsepa „Mees, kelle käes on trumbid".

Laupäeval, 10. dets. kell 8.30 õ. St. Lawrence Centre Town Hall'is Peter Waldeni lautokontsert.

Pühapäeval, 11. dets. kell 2 p. l. Eesti Majas T. E. S. Täienduskooli jõulupuu.

Pühapäeval, 11. dets. kell 5 p. l. Peetri kirikus koguduse segakoori Cantate Domino jõulukontsert.

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu: nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495

2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-6080

„Vaba Eestlases" ilmunud Tommy Tomsoni fotosid saab tellida talitusest või tel.: 423-4558 ja 461-6916.

Riin Rivanool

Meresõit

Elus tuleb läbiproovida kõike võimalikku ja võimatut ja on üsna tark tegu, kui sinna alla kuulub ka meresõit.

Kuigi Arukeste omad merd ja vett üsna väga armastavad, peab Annike meresõitu rohkem nii tüürimeeste ja madruste asjaks. Aga kui August tahab ja maksab, siis on Annike merereisiga lõbusõiduristlejal muidugi päri. Laevasõit meeldib talle siiski rohkem sel ajal, kui laev seisab. Sadamas, saate aru, mitte keset merd, kus lained loobivad laeva kui laastukest ja õrna naisolendi sisemine olemine võib mõnikord haledaks minna.

Et jõuda laevani, selleks tuleb sellist reisi tavaliselt alustada lennusõiduga.

Sedapuhku algas see kohe ja otsemaid kõhkluste ja kahtluste tähe all. No nõnda kui Arukeste omad lennujaama jõudnud olid ja Annike õiget paika kohvrite äraandmiseks otsima läks, sattus August istuma kõrvuti ühe vanaonuga, kes kohvimärkide järele otsustades just samale reisile sõita kavatses. Said siis jutu peale ja vanaonu ohkis:

„Jah, nõnda see on, kell kuus peaks lennuk välja sõitma ja nüüd nende igaveste streikimiste pärast läheb välja alles kell 12 öösel. Mõtelge, kuus tundi hiljem!"

August andis teate edasi Annikesele, aga see trügis enda ikkagi sappa vahele ja nõnda aeti siis asjad varakult korda. Õnneks, muidugi, sest sõiduks laadima hakkas lennuk juba üsna varakult ja täpipealt ettenähtud ajal tõusi ta õhku.

„Kas ma ei öelnud . . ." sädistas Annike. „Ära sa, August, iga vanaonu juttu usu, vaid käi rohkem oma naise tarkuse järele! Seda olen ma sulle ikka ja alati öelnud!"

Ega see alati just nõndaviisi ka ei olnud, aga neist teistest kordadest Annike harilikult ei räägi. Nagu see teine lugu päästepaatidega.

Igaüks teab, et laeval peab olema nõnda palju päästepaate, et kõik reisijad peale mahuksid. Ilma oma paljude kohvrite ja ilmaliku tavaaritata, endastmõistetavalt. Selleks tehakse laeva peal kogu ni igal nädalal üks katsedrill ja kõik reisijad peavad sellest osa võtma, päästevööd selga siduma ja ilusasti ritta seisma. Siis tehakse ülevaatus ja sinnapaika see asi jääb. Aga seal kaptenisilla ees on üks kena väike paadike, mitmed paarid aere sees ja nõnda kenasti hakkamas. Laeva peal, kus palju huvitavaid inimesi liigub, hoiad muidugi silmad-kõrvad lahti ja nõnda juhtus Annike pealt kuulama, kuidas keegi selle paadikese vajadust selgitas.

Kui siis reisijaile võimalus anti komandosilda külastada ja tüüriratast keerata, tuli Annike välja oma kokkukuulatud tarkusega ning teatas:

„Ja see paat seal ees on selleks, et avarii korral kapten koos meeskonnaga kõige esimesena minema saaks."

Augustil oli tunne, et peaks nüüd ometi mõne luugi leidma, kust maa alla (või vee alla) kaduda saaks. Aga kaptenisillal sellist luuki ei ole, saate aru.

Üldiselt on komandosillal olemine igavavõitu, sest rooliratast ei ole tarvis mitte keerata nõnda ohtrasti, kui auto oma ja ei palja silmaga ega radari pealt ei näe mitte midagi, kui maa on kaugel ja ühtki laeva ümbruses ei ole. Väikesed paadid ei loe, sest neid radar ei näita ja kui just silma ei hakka, siis sõidetakse neist lihtsalt üle. Maa kauguse mõõtmiseks on sõlm ja iga meremiil on maamiilist 250 meetrit pikem. Selge, eks ole! Peale selle loetakse ühe kella pealt meresügavust, teise pealt vee temperatuuri, kolmas hakkab tirisema ja laseb kustutuskraanid lahti siis, kui näiteks mõni reisija oma kajutis tukkudes madratsi sigaretiga põlema on pannud ja mõni teine tirin jälle äratab kapteni või mõne teise mehe üles kui vesi sisse tikub ja laev vajuma hakkab. Sel juhul muidugi lähevad käiku kõvad kellad ja meie peame suure parinaga päästepaatide poole trügima. Naised-lapsed ees ja mehed tagant järele. Küll on vahva!

Laevasõitja elu on mitmeti teistsugune kui maa peal. Need, kes selle sõidu ja loksutamise eest ränka raha on maksnud, tööd ei tee, aina söövad ja söövad ja siis veedavad pooled ööd sellega, et neid söödud kaloreid maha tantsida. Teised jälle näevad palju vaeva, istuvad mängupõrgus mängulaudade ümber üsna tõsiste ning murest murtud nägudega ja tavaliselt kaotavad palju raha. Aga see ei loe, nad proovivad ikka ja ikka uuesti.

Mõnel mehel läheb aeg igavaks ja siis hakatakse tagaajama ja armastama neid naisi, kes pole sugugi nende omad. See teeb omakorda need õiged mehed kurvaks ja tigedaks ja nemad jälle viskavad silma neiukestele, kes pole nende omad ega meeldigi. Ühtki toredat duelli ega mahalaskmist siiski ei juhtunud, kelleiõksutamist sai omajagu.

Aga kõik ei ole ühesugused, mitmed mehed hoiavad oma naiste poole eluotsani ja veel hiljemgi.

Laeva peal koduloomi ei peeta, aga selle eest on ilmatu tore, kui näed reelingul mõnda väikest lindu tiivakesi puhkamas või kajakatki toidupala ootamas.

Ühe peatuse järele oli Arukeste kabiini tulnud kärbes. Lendas, pirises, kükitas vahest Augusti paljale pealaelegi nagu vana tuttav ja siis Annike otsustas:

„Tead, see on Tuneesia kärbes, pisike ja nälginud, sealt me ta kaasa tõime ja et läs olgu see meile koduloomaks ja kaaslaseks, kuniks koju saame! Siis viime ta tikukarbis lastele mängimiseks ja sõpradele näitamiseks kaasa."

Aga sellest ettepanekust polnud August sugugi vaimustatud ja lõi selle Tuneesia-oma ja tülitaja ajalehevoldikuga lihtsalt maha.

Iisraeli maalt, Haifa linnast, tuli kajutisse uus kärbes, pisut priskem ja toidetum, aga Augusti käe läbi tabas teda eelmise saatus. Nii ei saanud võõralt maalt kaasa tuua ei ühtki putukat, kärbest ega sitikat ei tikutoosis ega ilma toosita.

Aga ehk järgmisel korral.

Nalja

Jürka küsib sõbralt, kes tuntud elumehena:

„Kui palju neelab su uus sportauto?"

„Umbes 10—12 tüdrukut kuus."

*

„Tädi Anna, ma pean sind tänama ilusa mänguasja eest."

„Oh see pole kiiduväärt!"

„Ema ütles seda ka, aga arvas, et ma ikkagi peaksin tänama."